

MISKOLCI EGYETEM	Miskolci Egyetem Szervezeti és Működési Szabályzat III. kötet Hallgatói Követelményrendszer Bölcsészettudományi Kar Hallgatói Követelményrendszer Szakdolgozatkészítési Szabályzata	Oldalszám: 10
		1. sz. melléklet
		Változatszám: A4

MISKOLCI EGYETEM BÖLCÉSZETTUDOMÁNYI KAR SZAKDOLGOZATI FELADATKIÍRÁS
--

Név: _____ Neptun kód: _____

Képzés megnevezése (képzési forma és tagozat): _____

Szak: _____ Szakirány: _____

Illetékes intézet: _____

A szakdolgozat címe: _____

Konzulens neve, beosztása: _____

A szakdolgozati feladatkiírás kiadásának időpontja: _____

Miskolc,

.....
Hallgató aláírása

A témát elfogadtam.

p. h.

.....

Konzulens aláírása

.....

Intézetigazgató aláírása

MISKOLCI EGYETEM	Miskolci Egyetem Szervezeti és Működési Szabályzat III. kötet Hallgatói Követelményrendszer Bölcsészettudományi Kar Hallgatói Követelményrendszer Szakdolgozatkészítési Szabályzata	Oldalszám: 11
		2. sz. melléklet
		Változatszám: A4

MISKOLCI EGYETEM BÖLCSESZETTUDOMÁNYI KAR KONZULTÁCIÓS LAP

Hallgató neve:

Neptun kód:

Szakdolgozat címe:

Konzulens neve:

Konzultáció időpontja

Konzulens aláírása

Konzultáció időpontja

Konzulens aláírása

Konzultáció időpontja

Konzulens aláírása

Konzultáció időpontja

Konzulens aláírása

Konzultáció időpontja

Konzulens aláírása

Konzultáció időpontja

Konzulens aláírása

Konzultáció időpontja

Konzulens aláírása

Dátum:

A szakdolgozat beadható:

.....
Konzulens aláírása

MISKOLCI EGYETEM	Miskolci Egyetem Szervezeti és Működési Szabályzat III. kötet Hallgatói Követelményrendszer Bölcsészettudományi Kar Hallgatói Követelményrendszer Szakdolgozatkészítési Szabályzata	Oldalszám: 12
		3. sz. melléklet
		Változatszám: A4

EREDETISÉGI NYILATKOZAT

Alulírott;

Neptun-kód:.....

a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának végzős hallgatója ezennel büntetőjogi és fegyelmi felelősségem tudatában nyilatkozom és aláírással igazolom, hogy

.....
.....

című szakdolgozatom saját, önálló munkám; az abban hivatkozott szakirodalom felhasználása a forráskezelés szabályai szerint történt.

Tudomásul veszem, hogy szakdolgozat esetén plágiumnak számít:

- szószerinti idézet közlése idézőjel és hivatkozás megjelölése nélkül;
- tartalmi idézet hivatkozás megjelölése nélkül;
- más publikált gondolatainak saját gondolatként való feltüntetése.

Alulírott kijelentem, hogy a plágium fogalmát megismertem, és tudomásul veszem, hogy plágium esetén szakdolgozatom visszautasításra kerül.

Kijelentem továbbá, hogy szakdolgozatom nyomtatott és elektronikus (CD-n és a <http://midra.uni-miskolc.hu> tárhelyre feltöltött) példányai szövegükben, tartalmukban megegyeznek.

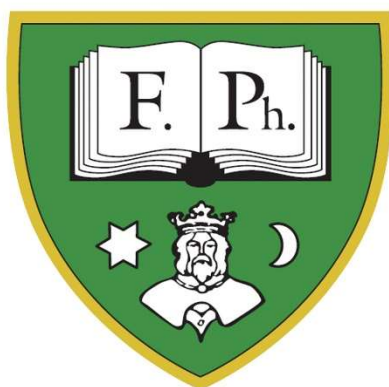
Miskolc,.....évhónap

.....
Hallgató

MISKOLCI EGYETEM

BÖLCSESZETTUDOMÁNYI KAR

TANÁRKÉPZŐ INTÉZET

A NÉPTÁNC ÉS NÉPI JÁTÉKOK AZ ÓVODAI NEVELÉSBEN

Konzulens:

Jaskóné dr. Gácsi Mária

Egyetemi docens

Készítette:

Láczayné Béres Emese Ramóna

közoktatási vezető szakos hallgató

MISKOLC 2022

Tartalom

1. Bevezető.....	6
2. Fogalmi áttekintés	9
2.1. Ritmus, mozgás, érzelem	9
2.2. Zene	10
2.3. Zene fejlesztő hatása	12
2.4. Mozgás.....	15
3. Az óvodás korú gyermekek mozgáskultúrája (Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja felhasználásával).....	18
3.1. A mozgás fejlesztő hatása	20
3.2. A tánc	24
4. Óvodapedagógiai elmélet.....	27
5. Az intézményrendszer felépítése az óvodákban.....	29
5.1. Az önkormányzatok által fenntartott óvodák felépítése napjainkban.....	29
5.2. Az óvodai intézményrendszer felépítése	29
5.3. Az oktatási rendszer szerkezete	30
6. Így tedd rá! módszer bemutatása más módszerekkel való összevetés	31
6.1. Így tedd rá módszer bemutatása, és más módszerekkel való összevetés.....	31
6.2. Kismuzsika program	37
6.3. Miért az Így Tedd Rá!	39
7. Téma kifejtése (éves foglalkozási terv, megvalósítás).....	41
Összegzés	44
Felhasznált irodalom	45
Internetes irodalmak	46
Summary.....	47
Mellékletek	48

1. Bevezető

„Aki zenével indul az életbe, bearanyozza minden későbbi tevékenységét, az életnek olyan kincsét kapja ezzel, amely átsegíti sok bajon. A zene tápláló, vigasztaló elixír, és az élet szépségét, s ami benne érték, azt mind meghatványozza.”¹

A zene, és annak szeretete, gyógyír lehet az emberek számára. Sokan fohászkodnak, imádkoznak, ha el akarnak érni valamit, vagy akár akkor, ha az életükben rossz történik, mert ezzel próbálják oldani a bennük keletkezett feszültséget. A zenehallgatás, az aktuális érzelmi állapot kifejezésére is alkalmas eszköz. Sokszor hallgatunk olyan zenét, ami a hangulatunkat tükrözi, így tudatosan, és tudat alatt is használjuk arra, hogy megnyugtasson, és átlendítsen bennünket a gondokon. Ha ebbe a táncot is belecsempésszük, akkor ez hatványozottan segítheti a rossz érzésektől való megszabadulást. A mozgás boldogsághormont szabadít fel, erre összpontosítja a figyelmünket, és az agyunk a zenére, és a tánc lépéseire koncentrál, így ez időre a legfájdalmasabb problémáink is elcsitulnak.

A mozgás és a tánc - kultúránkból eredően - a társadalmunkban élő emberek lételeme. Egyre több helyről hallunk arról, még a média világában is fő téma, hogy az egészséges életmód, a jó közérzet, része kell, hogy legyen mindennapi életünknek, hiszen, ha vigyázunk magunkra, szervezetünkre, sokkal hosszabb ideig tud gond nélkül működni, viszont, ha nem fordítunk rá kellő időt, energiát, akkor hamar tönkremegy vagy legyengül. Ezt a témát, mindenki más aspektusból közelíti meg, de a cél ugyanaz: mindannyian szeretnénk egész életünkben jól érezni magunkat a saját bőrünkben.

Kérdésként merül fel, hogy vajon a tánc tanítását milyen korán kellene elkezdni, és hogyan lehet beleépíteni a gyermekek mindennapjaiba? Mai rohanó világunkban a szülők, gyermekeiket már az óvodában elkezdik különböző külön foglalkozásokra járatni. Persze ez sok esetben nem mindig a gyermekekről szól... Szerencsére az ő lelkük, még sok mindent elbír, és általában élvezik ezeket a foglalkozásokat, de mégis fontos, hogy a tánc elérhető legyen számukra és játékosan építsük be a mindennapi életükbe.

Én azt gondolom, hogy az óvodákban a mozgás mellett, mindenképpen kellene a néptánc oktatására és a népi játékokra is fókuszálni, nem csak a külön foglalkozások alkalmával. Fontos, hogy nemzeti kincsünket tovább tudjuk adni, és azzal őrizni meg a jövő

¹ https://www.parlando.hu/2017/2017-6/Kodaly_Zoltan1.htm megtekintve 2022.02.25

nemzedéke számára, ha bevezetjük őket a régi játékok és táncok hagyományába. Mivel sok szülő nem engedheti meg, hogy gyermekét külön foglalkozásokra járassa, ezért azt gondolom, hogy nekünk pedagógusoknak, és vezetőknek kellene színesíteni a gyermekcsoportok mindennapjait. Az óvodába kerüléssel már be lehet vezetni a napi tevékenységekbe a néphagyományt, hogy ismerkedhessenek a népi zenével, játékokkal, táncokkal, hangszerekkel, és nem utolsósorban a népviseletekkel, hiszen ez a mi országunk kincse, amit csak akkor tarthatunk fent, ha felelevenítjük, megismertetjük, és ápoljuk. Nem csak időnként, hanem a mindennapokban is.

Táncművészeti szakközépiskolás éveim alatt, megadatott nekem az a lehetőség, hogy rengeteg műfajban kipróbálhassam magam. Klasszikus balett szakon végeztem, és tudtam azt, hogy egy olyan pálya felé kell orientálódnom, ahol a mozgást, mint lételemet tudom átadni a befogadó embereknek. Ennek köszönhetően jelentkeztem óvodapedagógia szakra, ahol már az első években éreztem, hogy a tánc tudásommal és ez irányú ismereteimmel, kiegészíthetem a mindennapi foglalkozásokat, valamint ezzel színesebbé tehetem mindennapjainkat. Az utolsó évben már csak az foglalkoztatott, hogy a szakdolgozati témám hogyan tudnám elérhetőbbé, és megfoghatóbbá tenni azon pedagógusok számára, akik kevés előképzettséggel, de mégis új mozgásformák bevonásával szeretnék óvodájuknak és csoportjuknak többet adni.

Az akkori szakdolgozatom címe: „A tánc oktatásának lehetőségei az óvodai nevelésben...” Rengeteget kutattam a téma iránt, de néhány éve, sajnos nagyon kevés szakirodalom állt rendelkezésemre, melyből dolgozhattam volna. Ez nagy nehézséget okozott számomra, de a szakdolgozat végül is megszületett. Az akkori tárgykör, a klasszikus balett oktatása és kutatása körül forgott, míg a mostani dolgozatom, a néptáncoktatás körét öleli át.

Az óvodapedagógusi pályám első éveiben nem csak a szakma nehézségeivel, de a szakdolgozatom szakmaiságával is meg kellett küzdenem, hiszen mindenáron be akartam bizonyítani magamnak és kollégáimnak is, hogy amit akkor gondoltam és leírtam, azt a gyakorlatba is át tudom ültetni.

Ez az első időkből, közel sem volt olyan egyszerű, mint ahogyan én azt elsőre elképzeltem, pedig sok év gyakorlati tánc tanulás állt mögöttem. Lassú léptekkel indultunk és haladtunk előre - én is, és a gyermekek is - a mozgás és a tánc rögzös útjain. Folyamatosan figyeltem, szabadidőmben jegyzeteltem, átgondoltam, és próbáltam minél több

foglalkozásba beépíteni. A fő célom az volt, hogy a gyermekek a szabadjátékok folyamán, egyedül kezdjenek saját szórakoztatásukra énekelni, táncolni, játszani.

Ekkor találkoztam egy lehetőséggel, ami igazán felkeltette az érdeklődésemet. Balatoni Katalin: „Így tedd rá...” továbbképzései, új perspektívát nyitottak előttem, kidolgozott módszereit, pedig a mostani gyermek is nagy lelkesedéssel követik. Amikor a saját csoportomban kipróbáltam, és elkezdtem egy motívumot beépíteni, a gyermekek nagyon élvezték. Ennek tudatában haladtunk a csoporttal, és a mai napig folytatjuk. Persze, már több gyakorlattal rendelkezem és tudom azt, hogy mikor lehet egy-egy új énekkel, mondókával, körjátékkal elvarázsolni őket a nap bármely szakában, és hogyan tudom felkelteni az érdeklődésüket annak érdekében, hogy a játékba ágyazott tanulás minél többször megvalósulhasson.

Aktualitását tekintve, a gyermekek csillogó szeme, és önfeledt játékuk mindent elárul annak érdekében, hogy megéri készülni, reggelente felébredni, és „játékokországba” varázsolni őket, nap mint nap, ebben a rohanó világban.

A kommunikációs eszközök segítségével betekintést nyerhetünk a néptánc, a népzene, és a népi játékok kimeríthetetlen világába. Ötleteket és inspirációkat nyerhetünk más emberek, és népek hagyományaiból és kultúráiból. Az internet kitérítette a világot előttünk. Böngészve a különböző oldalakat, egyre bővülő játéklehetőségekkel ismerkedhetünk meg a néptánc területén is, amit sok pedagógus beépít hazánkban is a gyerekek mindennapjaiba. Ez, a kultúránk egy olyan csodálatos része, melynek ismerete a hazafias gondolkodást és a hazaszeretetet is erősíti a gyermekekben, nem beszélve a fejlesztés egy újabb formájáról, lehetőségéről.

Ha a gyermek mindennapjaiban, a mozgáson belül szerepelnek a táncok, népi játékok, énekek, akkor a további életében is szerepet fog játszani, az ennek igényére való vágyakozás. Az óvodai életben belül, én azt érzékelem, hogy egy olyan régi, és új módszer ötvözetét ismerhetjük meg, melynek segítségével minden mai gyermekhez meg lehet találni a megfelelő utat, csak a kulcsot kell megkeresni hozzájuk. Ebben pedig a pedagógus szerepe minden téren meghatározó. Ha jókedvvel, szeretettel és kellő inspirációval fordulunk a gyermekek felé, akkor ők meghálálják a mindennapos törődést, és a velük való állandó foglalkozást. Mi pedagógusok, pedig felelősséggel tartozunk, és ezzel a módszerrel azt az erős alapot teremthetjük meg, melyre folyamatosan lehet építkezni. Ezért fontos számomra ennek minél pontosabb kidolgozása, és átadása a pedagógus kollégáim felé.

2. Fogalmi áttekintés

2.1. Ritmus, mozgás, érzelem

A zene és a mozgás kapcsolata a gyermek harmonikus fejlődésében lényeges tényező, hiszen az óvodáskori fejlesztéseknek komplexnek kell lennie, minél több hatás és visszacsatolás éri a gyerekeket a fejlesztés annál hatásosabb lesz. A ritmusok alapvető élettani hatásokat is gyakorolnak a szervezetre, hiszen a ritmus a mindennapjaink szerves része. A ritmus, mint tényező, bennünk is jelen van szívverés formájában. Mindennek van egyfajta ritmusa. A gyermekek kifejezetten érzékenyek a körülöttük lévő dolgok ritmusára, például napirend, vagy a csecsemőkorukból megmaradt ringatás megnyugtató élménye. Ha a mozgás egy bizonyos szintű fejlettséget elér, akkor a gyermek automatikusan mozogni kezd a ritmus hallatán. A zene kivált egyfajta ösztönös ritmikus mozgást, melyet mindig pozitív érzelmi töltet kísér. A ritmusos örömteli mozgás ismétlésre, más néven tanulásra készítet, elősegíti az értelmi-, érzelmi- és mozgásfejlődést. Az idegrendszer formálhatósága gyermekkorban a legnagyobb, melyet a legjobban a tánc és a keresztmozgásokkal tudunk fejleszteni, hiszen megmozgatjuk a jobb és bal agyféltekét egyaránt. A bal agyfélteke felelős a beszédért, a jobb kézért, a logikus gondolkodásért és az időérzékelésért. A jobb agyfélteke felelős a zenei képességekért, a bal kézért, a kreativitásért és a térérzékelésért.²

A mozgástempó, a mozgás sebességét jelenti, melyet a táncban a zene határoz meg. A zenei ritmus az ismétlődő mozgásokat szabályozza, ami segíti a gyermeket, hogy megtanulja az időtartamokat és a teste által használt teret. A mozgás ritmus alatt az időbeli- dinamikai tagoltságot értjük. A kéz és láb együttesége a táncban nagyon fontos tényező, hiszen a ritmusra történő együtt mozgást ez alapozza meg. Az együtt mozgáson kívül nagyon lényeges a végtagok külön mozgása, hiszen minden új tanult elem új idegi kapcsolatok kiépítését segíti elő az idegrendszerben.³

A terhelést mindig az egyéni képességekhez, kell igazítani, hogy a kevésbé tehetséges gyermek is ugyanannyi sikerélményben részesüljön mint a többiek, ugyanis a sikerélmény egyfajta pozitív visszacsatolás a gyermek részére. A sikerélmény átélése során a mozgás

² Tamásiné Dsupin Borbála (2015): *A népi játékok és a mozgás funkciója az óvodás korosztály személyiségfejlődésében*, Debreceni Egyetemi kiadó, Debrecen, 34-45.

³ Falvay Károly (1990): *Ritmikus mozgás-énekes játék*, OPI, Budapest, 65.

könnyedsége és természetessége indirektté teszi a mozdulatsorok tanulását, mely azt eredményezi, hogy bizonyos fokig minden téren kezd indirektté válni a tanulási folyamat.

A zenés mozgásfejlesztésben a motorikus, a vizuális és az akusztikus foglalkoztatás kap szerepet. Célja, hogy a gyermekből testileg egészséges, szellemileg fegyelmezett és harmonikusan képzett embert nevelhessük. Figyelembe kell venni a gyermek folyamatos növekedését, mely elősegíti a mozgástevékenységek kiszélesedését.

A táncos mozgásfejlesztés során az óvodapedagógus feladata, hogy minden gyermek számára lehetőséget biztosítson, ugyanis a gyermekeknek nagy az önállóságra való törekvésük. A gyermek ebben az időszakban igen gyorsan tanul, az ismert anyag megismétlésével. Ismétlések során a gyermek mozgása kitartóbb és összerendezettebb lesz.⁴

2.2. Zene

Kodály Zoltán - 1948-ban - egy párizsi gyereknap konferencián arról beszélt, hogy a gyermek zenei nevelése, már a születés előtt 9 hónappal elkezdődhet, sőt el is kell, hogy kezdődjön. Miért? Mert egy édesanya, nem csak a testét adja magzatának otthonául, hanem a lelkének egy darabját is, amit majd magával visz a születése után. Ezért fontos, hogy már az anyaméhben töltött idő alatt is rengeteg zenét hallgasson a leendő mama, majd megszülető csecsemőjének is énekeljen, mondókázzon, meséljen, hiszen ez nagyon fontos a kisgyermek egészséges fejlődése érdekében.

Az eltelt években, számos kutatás bizonyítja, hogy a fent említett kijelentése Kodálynak, napjainkig helyénvaló. Hámosi József biológus, több ízben is végzett kutatásokat a zenei érzék fejlődésének szempontjából, ahol a zenehallgatás - szerinte fejleszteni a kreativitást, és a muzikalitás épp olyan fontos, mint a beszédképesség elsajátítása. Ha ezek rendben fejlődnek, és van művészeti nevelés a nevelési intézményekben, akkor a gyermeki agyféltekék kiegészítik egymást, ami szintén erősíti a fejlődést.

⁴ Kerekes József (2002): *Táncos mozgásfejlesztés és művészeti nevelés*, in: Fejlesztő pedagógiai 13. évfolyam 61-64.

Szalóki Ágnes (népdalénekes) szerint, a gyermekek ugyanolyan érdeklődőek, nyitottak minden új dolog iránt, mint régen, csak a szülők nem kezelik megfelelően a dolgokat. Véleménye, hogy vissza kellene vezetni őket oda, hogy ők is megtalálják gyermeki énjüket, amit felszabadult örömmel adhatnának át, játékba ágyazottan a sajátjuknak.⁵

A gyermek elsődleges nevelője a család, azaz az őt körülvevő személyek. Forrai Katalin szerint, már itt rengeteg zenét lehet hallgatni, de mindenféle gépzenét kerülni kell, hiszen ami igazi fejlesztő hatással bír, az a népzene. Kicsi korban minél több ölbeli játékkal, ringatóval, höcögtetővel kell megismertetni a gyermekeket, és ezt ismételtetni, hiszen a folyamatos gyakorlás, egy biztonságot ad a gyermekek számára, és beszédképességüket is fejleszti. A mozgás és az éneklés szorosan egymásba kapcsolható. Hagyni kell, hogy a spontaneitás elragadja őket, és ez által fejlődésük felfelé ível majd.

A gyermekek érzelmi nevelése is nagyon fontos, hiszen a zenén keresztül, átélhetik ezt, és a feszültség oldására is eredményes lehet, s ez segítheti őket mind a jelenlegi, mind a további életükben. Életkori sajátosságukhoz hozzátartozik az állatok hangjainak és mozgásának utánzása. Sok esetben még nem értik az összefüggő szövegeket, de a dallamvilágból érzik a dalok, versikék, mondókák hangulatát és azonosulni tudnak annak érzelmi hátterével, hiszen nagyon könnyen meg tudja állapítani egy kisgyermek is, hogy a hallott dal vidám, vagy szomorú.⁶

A zene, az ember életében nélkülözhetetlen. A fenti gondolatok utalnak arra, hogy a zenével való ismerkedést nem lehet elég korán elkezdni, és ha megszerettük, nem tudjuk megunni sem. Tanulni és gyakorolni viszont egész életünkben szükséges, hiszen az éneklés, egy olyan készség, ami születésünktől kezdve bennünk rejlik, viszont, ha ezt nem sajátítjuk el, vagy fejlesztjük kellőképpen, akkor az idő múlásával megkopik.

⁵ https://www.magyarhirlap.hu/kultura/Zenei_nevelés_magzati_kortól megtekintés 2022.02.25

⁶ Forrai Katalin *Ének az óvodában* 1993 Editio Musica Budapest 14

2.3. Zene fejlesztő hatása

„A még érintetlen gyermeki lélek sokkal fogékonyabb, nyitottabb – a művészetben is - az eredetiség és az új befogadására, mint a konvenciókkel telített felnőtt.”⁷

Az idézet, mellyel a fejezet kezdődik, azt sugallja, hogy a felnőttekkel ellentétben, minden kisgyermek nyitott az új dolgok megismerésére, de ez akkor válik érdekessé számukra, ha ezt az ő nyelvükre fordítva adja elő a pedagógus. A zenei világban mindenképpen az eredetiségre kell törekedni, ezért nagyon fontos az autentikus előadásmód.

A másodlagos nevelő, az adott nevelési intézmény, mely által a gyermekek a pedagógus segítségével a koruknak megfelelő dallamvilágot követve, és életkori sajátosságukat figyelembe véve, gyakorolhatják azokat a dalokat, dalos játékokat, melyek koruknak, hangterjedelmüknek és személyiségüknek megfelelőek.

A zenei fejlesztés, az óvodába kerüléssel folyamatosan fejlődik, ami a pedagógusoknak egy tudatos dolog. Az óvodai életben minden foglalkozással szoros kapcsolatot ápol, hiszen egy nagyon komplex foglalkozás.

Ilyen:

- a mozgás
- a verselés - mesélés,
- a rajzolás, festés, mintázás kézimunka
- a külső világ tevékeny megismerése (matematika)

A foglalkozásokba, egyaránt beépíthető.

A mozgás - az éneklés, mondókázás közben az egyenletes lüktetés érzékeltetése, vagy a körjátékok, népi játékok gyakorlásánál jelenik meg, de számtalan helyen beleépíthetjük az énekes foglalkozásokba is.

Verselés - mesélés - sok esetben lehet népi hagyományokat, népmeséket, mondókákat mesélni nekik, de a foglalkozások alkalmával fejlődik:

- a szöveg elsajátítása
- a szövegértés,
- figyelem

⁷ Törzsök Béla *Zenehallgatás az óvodában* 1982 EMB Zeneműkiadó Kft Budapest 9 – 10

- az emlékezet
- a képzelet
- kognitív funkciók...

A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka által lehet színezní népviséletet - autentikusan, vagy emlékezetből, valamint a heti témához tartozó éneket, mondókát lerajzolni, aztán elmesélni.

A külső világ tevékeny megismerése (matematika)

- Matematika (kiszámolók)
- Az adott táncok lépésmotívumok eredetének elmesélése

Az énekek megszerettetése lehetőséget nyújt arra, hogy a kicsi gyermekek együtt tudjanak játszani a felnőttekkel. A nagyobbaknál már megfigyelhető, hogy önmaguktól összeállnak, és egyénileg kezdeményezik a körjátékokat, és éneklük az énekeket a szabadjáték során. Szókincsük napról napra gyarapodik, hiszen a népi játékokban új szavakkal, kifejezésekkel ismerkedhetnek meg. Kiejtésük is szépen és fokozatosan fejlődik, ugyanis az emlékezetből énekelt dalok ritmusra való éneklése ezt elősegíti.

Az óvodába kerüléssel - a zenei foglalkozások alakalmával - először az egyenletes lüktetést, majd az egyenletes mérőt gyakorolhatják, ami attól bonyolult egy kisgyermek számára, hogy nem csak az éneklésre kell figyelnie, hanem közben a mozgásra is. Ezzel kialakul a megosztott figyelem, mely megalapozza és előkészíti az iskolára való érettség elérését.

A zenei képességfejlesztés, a gyermekjátékok előadása közben fejlődik a legjobban, mivel az ének itt a mozgással egybekötött formációt alkot, ami a mindennapi gyakorlással rögzül.

Az óvodapedagógusnak nagy szerepe van a zenei stílusok, és tempójának megválasztásában, hiszen az ő feladata a gyermekek életkori sajátosságát figyelembe venni, és ezzel együtt úgy átadni, hogy élvezetes, könnyen tanulható és egyben és érthető is legyen.

Mint a fentiekben már említettem, Forrai Katalin: Ének az óvodában... című könyvében is említést tesz a gépi zene elkerüléséről, de sok esetben, a média megelőz bennünket, és ontja a gyermekek számára a nem „megfelelő” zenéket. A pedagógusnak ebben az esetben is feladata, a szépérzék kialakítása, ezért lehetőségként, minél több népdallal és népi játékkal megismertetheti a gyermektársadalmat, és még így is szabadon eldönthető lesz, hogy melyik oldalra billen a mérleg nyelve. Hiszem, hogy egy jobb úton

haladva, értéket adva a jövő nemzedékének, lesznek olyan gyermekek, akik tovább viszik népünk hagyományait, értékeit. Nem szabad őket kirekeszteni amiatt, hogy ha nem találkoznak a mai modern társadalmunk zenéivel, akkor nem is lesz érdeklődésük irántuk, inkább a sok pozitív minta által kell segíteni nekik, hogy egy esetleges választás során megtalálják a nekik tetsző énekeket.⁸

Az énekes játékok lehetnek:

- szabály játékok
- szerep játékok
- gyakorló játékok
- dramatizáló játékok

Fontos dolog kialakítani, hogy a gyermekek számára élvezetté váljon az éneklés, és ne csak akkor kezdjenek dalolni, ha „kötelező”. Ezekben az esetekben ne értékeljük őket, ne javítsuk a dallamot, s talán elkerülhetjük, hogy a gyermekek szorongóvá váljanak, és a korlátaik is kitárulnak. Nagyon sok mindenre kell koncentrálnia egy kisgyermeknek az éneklés, vagy körjátékok során. Ilyen pl.:

- együtt éneklés
- együtt mozgás
- egymásra figyelés

Ez már önmagában egy megfelelési kényszert alakíthat ki, amit még felnőttként is nehéz megélni.

A játékokba való beleélés a gyermekeknek mindennapi, rutinszerű dolog, hiszen, ha azt kérjük, hogy lengedezzenek, mint a fák, vagy legyenek cicák a kör közepén, akkor ezt nem feladatként teljesítik, hanem átélve a szerepjátékot, ami mindennapi életük része, mozgatórugója. Fontos, hogyha nagyobb érdeklődést szeretnénk kiváltani, akkor mindenképpen tegyünk a fejükre egy cica fejpántot, és máris különlegessé és élvezetesebbé válik az élmény. A gyermeki lélek - miközben tudja, hogy nem macska a kör közepén - mégis az odaillő fejpántban tündököl, és beleéli magát a cica szerepébe. Így válik képessé élő és élettelen dolgokat is utánozni.

Ilyen lehet: kert, cica, kút, tűz...

⁸ Forrai Katalin Ének az óvodában 1993 Editio Musica Budapest

A leánykérő játékoknál már valóságos szereplők állnak össze

- egyszerű kép
- fokozódik a feszültség
- kibontakozik

Ez már szinte zenemű is lehetne, azzal a kivétellel, hogy itt van időkorlát, és szinte másodpercek alatt történik meg minden. Ezeknél a játékoknál, a gyermekek életkorukból és türelmetlenségükből adódóan várják a feszültség lezajlását, és sok esetben nehezen bírják türelemmel az esemény végéig. Itt – sok esetben a pedagógusnak segítenie kell feszültségoldással.

A minta adása, és a példamutatás a pedagógus lételeme kell, hogy legyen. Fontos tudni, hogy a gyermek átérzi azt, ami a felnőttekből árad. Ha rosszabb a napunk, akkor a csoportban a gyermekek is sokkal feszültebbek lesznek. Csak akkor tudjuk megtanítani a őket igazán játszani, ha mi is őszintén élvezzük a velük való tevékenységet. Minden gyermekén öröm és biztonságérzet lesz úrrá, ha ezt látja, a felnőttön is.

A gyermek - az oktatási intézményben rengeteg időt tölt, és élményei nagy részét is a pedagógussal éli át. A felelősségünk nagy tehát abban, hogy a helyes irányba tereljük őket, lehetőségeket biztosítva számukra, hogy a későbbiekben - a saját maguk által választott úton - az általunk nyújtott értékeket vihessék tovább.

Én minden foglalkozásomba próbálom beépíteni a népi elemeket, ismertetés gyanánt. A kisgyermekek úgyis mindig csak azt és annyit fogadnak be az adott dalokból, ami megérinti őket, vagy ami az életkorukhoz alkalmazkodik. Szerencsére - a csoportba járó gyermekek nagyon jól fogadják, és szeretik a népi elemeket. Ami a legnagyobb örömmel tölt el, hogy nem csak akkor játszanak népi játékokat és énekelnek, amikor épp ezzel foglalkozunk, hanem a szabadjátékba is előszeretettel beviszik az adott énekeket, mondókákat. A pedagógiai módszerem visszacsatolása a gyermekek arcán minden nap tükröződik, ami nagy boldogság számomra.

2.4. Mozgás

A mozgás egyidős az emberiséggel, hiszen az élet alapvető funkciója. A mozgást, általánosan, mint definíciót, nagyon nehéz meghatározni, vagy egy fogalommal körülírni, hiszen mindent, ami hely, vagy helyzetváltoztatással jár, azt mozgásnak nevezünk. Ezen definíció szerint, akkor a természeti jelenségek is ide sorolhatóak, hiszen a föld körforgása

is állandó mozgásban van, még akkor is, ha számunkra nem érzékelhető. Ebben a fejezetben megállapíthatjuk, hogy minden élő és élettelen jelenség, ami a fenti definíciót követi, az mozgást végez.

Már Darwin is foglalkozott ennek a fogalomnak a kutatásával, és arra a következtetésre jutott, hogy nem csak az emberek, hanem az állatok is végeznek mozgást. „Az állatoknak nem csak intelligenciát, hanem szépérzékét is tulajdonított, a hímállatok viselkedésével kapcsolatban már táncnak nevezi. A fajdkakasok, és fecskék ritmikus mozdulatait.”⁹

Több kutató is foglalkozott a fent említett témával, akik szintén megerősítették Darwin elméletének valóságát és más állatokat is vizsgáltak.

Ha más szemszögből nézzük, vajon az embereknél mit-, és mikortól nevezzük mozgásnak a mozdulatokat?

Ha a fenti állításból indulunk ki, akkor a magzat, már az anyaméhben folyamatos mozgást végez, ami felkészíti őt a kinti életre. Az anyuka csak később érzi a mozdulatait, a fordulatokat, rugdosásokat, de maga a mozgásfejlődés, már a fogantatás pillanatától kezdődik. A későbbiekben már észleli, hallja a külső ingereket, és reagálni is tud rájuk. Az ösztönös mozdulatoktól lassan tudatossá válik minden, hiszen a neki nem tetsző dolgokat is jelezni fogja, és tudtára adja az édesanyjának, hogy az étel, amit eszik nem jó számára, vagy megnyugtatóképpen szopja az ujját, de van olyan kis magzat is, aki szinte tudatosan takarja el az arcát, vagy azt is titokban szeretné tartani, a megszületése pillanatáig, hogy kislány, vagy kisfiú az ultrahangvizsgálatok alkalmával. Mi ez, ha nem tudatosság? Persze a mozgások az anyaméhben belül még tudatalattiak. Ő még azt előre nem tudhatja, hogy ha megszületik a nagyvilágba, akkor a későbbi sok mozgás milyen hatással lesz majd az életére. Az érzékelés gyakorlása viszont folyamatos, az ujjszopással, a méhfal vagy a köldökszínör érintésével.

Már itt fontos az édesanyáknak a nyugodt, kiegyensúlyozott, megfelelő életmód, de ahhoz, hogy lelkileg, és testileg is egészséges csecsemőt hozzon a világra, aki könnyebben megbirkózik majd az óvodai és iskolai élet mindennapjaival, fontos az anyának a kiegyensúlyozott lelkiállapot, és tudni kell, hogy a sok éneklés, simogatás, dajkálás

⁹ Vályi Rózsi – *A tánc története rövid összefoglalásban* zeneműkiadó Vállalat Budapest 315

meghozza gyümölcsét.¹⁰ Engedjük gyermekünknek a kinti életben is a felfedezés örömét, a játékos tanulást az által, hogy hagyjuk őket minél többet szabadon mozogni.

Az elsődleges nevelő a család, ezért nagyon fontos, hogy a gyermek ingergazdag környezetben növekedhessen, és felfedezhesse önmagát és környezetét. Az otthon töltött első egy-két év nagyon meghatározó a gyermekek mozgásának, mozgásfejlődésének szempontjából, ezért a szülő, mint mozgatórugó kell, hogy figyelemmel kísérje csemetéjének mindenkori fejlődését. Jean Piaget szerint a mozgás és az értelmi fejlődés szoros összefüggésben van egymással, így fontos, hogy egymás mellett haladva fejlődjenek a szenzomotoros képességek.

Mozgás nélkül nincs minőségi élet, lehetünk bármennyi évesek. Az életkornak, és életkori sajátosságoknak megfelelő játékokat már csecsemő korban el lehet kezdeni.

- Kukucs játékok
- Csiklandozók (nem csak kézzel, hanem anyagokkal, puha dolgokkal)
- Ritmusos versek, mondókák skandálása fürdetésnél, pelenkázásnál
- A csúszás, mászás, kúszás alkalmat ad az izomzat fejlődésére. (Biztonságos hely kialakítása után különböző tárgyak elhelyezése egy játszószőnyegen, vagy pokrócon, amit el kell érnie, hogy megfoghassa, csájába vehesse.)
- A mászás során a két agyféltek közötti dominancia és a térbeli tájékozódás fejlődik ki, ami szintén elengedhetetlen a mozgás lassú, de biztos fejlődése során.

Vigyázni kell, hogy semmi se maradjon ki a mozgások közül ebben az életkorban, mert az lemaradást eredményezhet az óvodai, és iskolai élet során.

¹⁰ Mozgásfejlesztő játékok gyűjteménye Mozaik kiadó Szeged, 2011 8—11

3. Az óvodás korú gyermekek mozgáskultúrája (Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja felhasználásával)

A 363/2012.(XII.17) 1§ 1. melléklet tartalmazza az Óvodai nevelés országos alapprogramját, mely minden Magyarországon működő ilyen jellegű intézményre érvényes. A programban leírtak meghatározzák a pedagógiai tevékenységek alapelveit, így adva segítséget vagy irányítást ezzel az egységes pedagógiai neveléshez, a gyermekek jogainak tiszteletben tartásával, és az esélyegyenlőség megtartásával. A pedagógusnak törekednie kell arra, hogy minden gyermeknek megkaphassa a színvonalas oktatás lehetőségét.¹¹

Az országban működő óvodáknak, az Országos Óvodai Alapprogram felhasználásával, önálló programot is kell készítenie, ami tartalmazza a helyi sajátosságokra- és programra épített óvodai nevelést.

- A Hagyományörző Óvodákban például a hagyományokra, ünnepekre fektetnek nagy hangsúlyt, míg a Sport Óvodákban a mozgásra, de vannak JMK- módszerrel működő óvodák is, akiknek a játék, mozgás, kommunikáció a fő tevékenységük, és ezt építik bele az óvodai élet mindennapjaiba. De ezeken kívül rengeteg lehetőség tárul még az intézmények elé, amivel azonosulhatnak a pedagógusaik.

A gyermeket az óvodában, nagyon fontos, hogy meleg, szeretetteljes légkör vegye körül, és mindig legyen hová bizalommal fordulnia, ha valamilyen sérelem éri őt.

A mozgás, és mozgáskultúra az óvodai évek alatt folyamatosan fejlődik, sőt azután is. Az egészségfejlesztő hatása maga a mozgás, a játékosság, valamint a rendszeresség, a szabálytudat kialakítása és betartása is segíti a mindennapos fejlődést. Az életkori- és egyéni sajátosságok figyelembevétele, mindenképp fontos a foglalkozások alkalmával. A mozgásos játékok folyamatos gyakorlása a kondíció fejlesztésére ad lehetőséget, míg a szabadjáték során spontán végzett feladatok komplexen hatnak a gyermekek személyiségfejlődésére, ezáltal alakul a társas viselkedés, az énkép, a gondolkodás, és az önkontrol.

A hároméves kortól való kötelező óvoda megkezdése, elősegíti a gyermek testi és szociális fejlődését.

¹¹ <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200363.kor> megtekintve 2022.02.24

A kiscsoportba kerülés alkalmával, életkoruknak megfelelően szeretik az ölbéli játékokat, egyszerű mondókákat, míg a későbbiek folyamán fejlődésüknek megfelelően az iskolai érettség által folyamatosan változnak igényeik. Ekkor már fogékonyabbak lesznek a nehezebb, komplikáltabb dallamvilág eléneklésére, mozgásuk összefüggőbb, összetettebb, szívesen kreálnak spontán koreográfiákat, melyeket a szerepjátékok keretein belül örömmel adnak át a társaiknak.

Az együtt éneklés, és az óvodában fellelhető hangszerek használata, felkelti a gyermekekben a kíváncsiságot, így fejlődik:

- zenei érdeklődésük
- a ritmusérzék kialakulása
- népi játékokkal való ismerkedés
- hagyományörzés
- esztétikai fejlődés
- mozgás szeretete

A pedagógus, mint minta szolgál a gyermekek zenei, és mozgásos fejlődésében, hiszen, ha szívesen, és jól felépítve használja az adott lehetőségeket, akkor a gyermekek számára példaként szolgál a személye, és a kis lurkók, még nagyobb lendülettel játszásként nekik szánt énekeket, dalokat, mozgásokat.

A programban megtalálható minden, ami a gyermekek egészséges fejlődéséhez, 3-7 éves korig megfelelnek, hogy az óvodai élet végére iskolaéretté váljanak. Azonban mégis hiányérzetem van, hiszen a néptáncot, amit kincsként őrzünk, nem szedi fejezetekre, vagy tagolja, hogy honnan hová lehetne eljutni az óvodai évek folyamán. Rengeteg táncunk van, amit az óvodás korosztálynál alkalmazni tudunk, de sajnos nincs kiegészítve, hogy ez minden szakembernek, vezetőnek elérhető legyen.

Vezetői szemmel mindenképpen iránymutatást adnék a kollégáimnak, hogy mi az, amit kipróbálva értéként használhatnának a csoportjaikban. Mivel az Óvodai nevelés országos alapprogramja erre a témára nem tér ki teljes egészében, ezért a Helyi nevelési programban térnék ki ennek részletes magyarázatára, segítve ezzel a sokszínűséget, és lehetőséget teremtve ezzel más módszerek kipróbálására.

3.1. A mozgás fejlesztő hatása

Az emberi test vázrendszerét sejtek, szövetek, izmok borítják. Az idegrendszer segít az információt átvinni egy adott testrész felé, aminek a segítségével tudunk mozogni.

A mozgás, az oktatási intézménybe kerülés után fejlődik tudatosan. Az óvodai évek alatt, mindennapos testnevelés, nagytестnevelés, és ének-zene foglalkozás van beleépítve a mindennapokba, ami fejleszti a gyermekek természetes mozgását. Több szakirodalom is segítségünkre van abban, hogy ezeket a foglalkozásokat úgy tudjuk felépíteni, hogy játékos, megfelelően egymásra épülő, és élvezetes legyen a gyermekek számára. Ezeknek a mozgásoknak a gyakorlásával is fejlődik a természetes mozgás.

- járás, futás, hordás
- egyensúlyozás
- dobás
- függeszkedés

A testi képességeket fejlesztik az imént felsoroltak.

- gyorsaság
- állóképesség
- ügyesség

Ezek mind pozitívan hatnak a gyermekek mindenkori fejlődésére, növekedésére, egészséges életmódra nevelésére. Azonban nem csak a mozgást segítik a fent említett mozdulatok játékos gyakorlásai, hanem az alkalmazkodást, a kudarctűrő képességet, a döntést, és még a személyiség alakulását is pozitívan befolyásolják.

Az óvodai életbe kerülésnek két fő állomása van

- Az óvodába való bekerülés - befogadás (3 éves kor)
- Az óvoda, és az iskola átmenet (6 – 7 Éves kor)

Ezek minden szempontból fontos változások a gyermek életében, hiszen a meghitt családi környezetből, az otthon melegéből, belecsöppen egy zsúfolt csoportszobába, ahol nincs ott anya, aki segítsen, és hirtelen mindenki idegen, és a biztonságot otthon is messze van ettől a helytől.

Ebben az időszakban nagyon fontos a pedagógus személye, aki elfogadóvá teszi a kisgyermek számára az óvoda intézményét, barátságossá, gyermekközpontúvá varázsolja a csoportszobát, és személyiségével biztonságot nyújt az újonnan érkező gyermekeknek.

Az óvodai élet nagyon fontos a kisgyermek életében, hiszen már az első naptól, a befogadás alkalmával találkozunk az óvodai szabályokkal, ami rendszert hoz az intézmény, és a csoport mindennapjaiba. Az első napokban részt vehet a mindennapos tornában, ami játékos, mondókás, egyszerű utánzó feladatokból áll, és a szabályok betartása fontos minden kisgyermek számára, a balesetek elkerülése érdekében.

Az otthonról hozott mozgásokat fejlesztik tovább az ilyen jellegű foglalkozások alkalmával, és kombinációkat végeznek a különböző feladatokban, ami fejlődésük növekedésével jár mozgásban és teljesítményben egyaránt.

Ilyen mozgáskombinációk a különböző mozgások összekapcsolása, és végzése.

A járást összekapcsolhatjuk egy adott jelre megállással, mászással, hordással. Ezeket a feladatsorokat a mindennapos életben játék közben is alkalmazhatjuk. Kint az udvaron és bent a csoportban, vagy a tornateremben egyaránt. A fő, hogy nem kell kiszakítani a gyermekeket a szabadjátékból, elég, ha belecsempésszük a mindennapokba.

- Járás – Asztalok székek körül
- Futás - Balesetmentesen a csoportban akadálykerüléssel
- Mászás – Az asztalok alatt, hengerben, asztalon
- Hordás – Egyszerű csoportszobai játékok hordása akadályok körül (állatok mentése)

A járást és a futást hirtelen megállásokkal, később váltással kombinálhatjuk.

Idősebb életkorban a fent említettek, szökkenéssel, dobással, egyensúlyozással, ugrással is kombinálhatók.

- Akadálypálya építése a csoportban, szabadban, tornateremben (akár gyermekekkel)
- Nagycsoportban fontos a feladatok minél tökéletesebb elvégzése, kivitelezése.
- Az életkoruknak, és a csoport képességeinek megfelelően lehet változtatni és nehezíteni a feladatsorokat.

A nagycsoport végére, az iskolaérettséghez fontos, hogy a gyermekek elérjenek egy bizonyos szintet, amihez elmaradhatatlan a testi fejlődésükkel együtt járó kondíció megszerzése. Egyénenként is szükséges mozgásfejlesztést végezni, hiszen minden gyermek,

minden személyiség változó, ezért az elmaradások kiküszöbölésére, a pedagógus feladata a felzárkóztatás, vagy éppen az ügyesebb gyermekeknél a továbbfejlesztést kell elősegíteni. Mivel mindenki más és más képességekkel rendelkezik, nem is lehet minden gyermektől ugyanazt a szintet elvárni, ezért a mozgásfejlesztést is ehhez kell igazítani, viszont 5-6 éves korra, ugrásszerűen növekedni kezd minden gyereknél. Az óvodapedagógus szerepe és támogatása itt sem maradhat el, hiszen a nem megfelelő irányítás mellett, elmaradnak a különböző készségek és képességek, amik miatt az iskola megkezdésénél hátránnyal indulhat, és ez által kudarc érheti az itt töltött éve alatt.

A gyermekeknél van egy bizonyos megfelelési kényszer a felnőttek felé, ami a nagycsoportban csúcsosodik ki igazán. Nem csak a munka jellegű tevékenységeknél, hanem minden foglalkozás, vagy feladat alkalmával elismerést szeretnének tetteikért, ezért küzdeni is hajlandók. Mivel ők testfelépítésük által jobb kondícióban vannak, mint a velük egyidős lányok, ezért már ezen időszak végére kialakulnak szerepminták.

A dobásoknál - a kétkezes dobások jellemzőek, amik a nagyobb csoportokban megjelennek. Az udvari játéklehetőségeknél is keresik a kihívásokat. Ilyen pl.: a mászókákon való lógás, függeszkedés. Középsős, nagycsoportos korra, általában a lépcsőkön már váltott lábbal mennek, ami szintén egy fejlődés az életükben. Míg az óvodába kerülésnél egyik lábukat a másik mellé teszik, öt éves korra alakul ki a sarokkal való talajfogás, ami a lábfej átgördítése majd eltolása a talajtól. Ennek hozadéka, hogy a jellegzetes tipegő járás megszűnik.

Ebben az életkorban figyelhető meg a szökdelés is, de ezt a kisgyermek nem ösztönből végzik, így itt az óvodapedagógusnak nagy szerepe van, hiszen több olyan játéklehetőséget kell felajánlani számukra, vagy ilyen jellegű játékokkal megismertetni őket, ahol a szökdeléseket tudják gyakorolni.

Míg a kisebb életkorú gyermekeknél az egykezes felső dobások.

Az életkori sajátosságaiknak köszönhetően az óvoda intézménye segít a 3-7 éves gyermekeket az iskolakezdésre egy olyan szintre jutni, hogy könnyedén vehessék az akadályokat. De nem csak az imént felsoroltakban fejlődnek az óvodai évek alatt, hanem minden más mozgásformát ide sorolhatunk.

- gurulás
- függeszkedés
- tolás
- forgás
- húzás
- egyensúlyozás
- hordás

A gyermekek mozgásigénye ebben az életszakaszban szinte kielégíthetetlen, ezért játékosan megismertethetjük velük a különböző mozgásformákat a megfelelően megszervezett foglalkozások, játékok alkalmával. Ha a gyermek szereti a mozgást, és igénye van rá, akkor már az óvoda vége felé lehet külön sportra járatni.

- torna
- néptánc
- balett
- úszás
- korcsolya

A jó pedagógus figyelni, és úgy alakítja ki a mindennapokat a feladatok alkalmával, hogy megismételteti a másik oldalra is, ezzel elkerülve az egyoldaliséget.

3.2. A tánc

Hogy mi is a tánc? Igencsak nehéz definiálni. Az interneten rengeteg meghatározással találkozhatunk, de az biztos, hogy mindenki ugyanazt fogalmazza meg, csak máshogyan. Abban egyetért mindenki, hogy a tánc egy önkifejezés, életérzés, ami nélkül sivárabbak lennének a mindennapok. A Balettek könyve, így ír a táncról: „A tánc az egyik legősibb művészeti ág, amellyel minden ember találkozik élete során: vagy úgy, hogy maga is részese és műveli, vagy úgy, hogy kívülről csodálja és élvezzi.”¹²

A táncot, mint létformát, már gyermekkorban, az óvodás években is be lehet vezetni, hiszen, ha egy kicsi gyermek zenét hall, ösztönösen mozogni kezd rá, és ha még az elején nem is ritmusra, de mindenképpen belülről, ösztönszerű mozdulatokat produkál. Mi ez, ha nem a belénk kódolt üzenet, hogy ezt a képességet fejleszteni kell? Vagy legalábbis gyakorolni, hogy az a felszabadultság, ami a kisgyermek arcán látszik, miközben zenére mozognak, az maradjon meg, és kísérje el egész életükön keresztül.

Már itt is kiemelném, hogy fontosnak tartanám azt, hogy a pedagógusképzésben, több hangsúlyt lehetne fektetni az óvodai táncokkal, mozgásformákkal való megismerkedésre. Az óvodákban oktatni kellene a felnőtteket, hogy hogyan tudják ezeket becsempészni a mindennapi életbe. Sokszor van olyan, hogy a zsúfolt csoportszobában a gyermekek nem érzik jól magukat, az időjárás sem kedvező, így nem tudnak kimenni az udvarra, akkor csak egy gombnyomás, és megszólal egy várva várt zene, így az energiájukat csökkenteni tudják egy kis szabad tánccal.

Az óvodai életkorban a táncot - mint műfajt, vagy foglalkozást - csak úgy lehet megszerettetni a gyermekekkel, mint minden mást, a játékosságon, és az utánzáson keresztül, és semmiképpen sem kötelező jelleggel. Szerencsére a magyar mozgáskultúrának rengeteg népi játéka van, amit a gyermekek szívesen gyakorolnak, és semmiképpen ne felejtjük el, hogy sok játékot egy jó pedagógus gyorsan megszerettethet a csoportjával, amit később a szabadjáték során, vagy otthon bármikor felidézhet és táncolhat.

Minél több mozgásformát, motívumot ismer meg, annál jobban fejlődik, és igénye lesz, hogy minél több tapasztalatot szerezzen.

¹² F. Molnár Márta – Vályi Rózsi *Balettek könyve* Saxum Kiadó 15

A népi játékok elsajátításával sok terület fejlődik:

- akarat
- fegyelem
- figyelem
- kreativitás
- koncentráció
- együttműködés
- összpontosítás
- memória

Fizikálisan fejlődik:

- hajlékonyság
- kondíció
- mozgáskoordináció

Képességek terén:

- ritmusérzék
- térérzék
- mozgáskultúra

Ha ezen felsorolásokat végig vesszük, egyből tudatossá válhat számunkra, hogy mennyire komplex fejlődésen megy át egy kisgyermek a tánc tanulása során. Minél több zenével, tánccal, mozgással kapcsolatos élménye lesz, annál biztosabb, hogy észrevétlenül is beépülnek ezek az elemek a mindennapjaikba, és a későbbiekben is részét képezik majd életüknek.

A táncnak, mint mozgásformának, rengeteg személyiségfejlődést gátló tényezői is lehetnek, melynél fontos a pedagógus, figyelő és aktív jelenléte. Nem szabad a felnőttnek túlzott irányító szerepet betöltenie, hiszen akkor elveszik a gyermeki kreativitás és a kezdeményező képesség. A táncos elemek, nem kötelező jellegű, hibátlanul elsajátítandó mozdulatok, amiket a gyermekeknek meg kell tanulni, mert akkor hol lenne a szabadtánc öröme? Valamint azt sem szabad elfelejteni, hogy sok kisgyermeknél megjelenhet a frusztráció vagy az ebből adódó agresszivitás. Nem szabad erőltetni, hagyni kell, hogy minden gyermek a maga ütemében sajátíthassa el a mozdulatokat, és saját örömére

táncolhasson. Lehet, hogy az elején csak megfigyelőként van jelen a foglalkozásoknál, de sok esetben, a későbbiekben becsatlakozik. Ritkán, de megjelenhet a frusztráció, az agresszivitás, vagy ebből adódóan a depresszió jelei is felmerülhetnek egy játék, foglalkozás alkalmával a gyermekeknél, akkor azonban a pedagógusnak értő és szakszerű beavatkozásával gondoskodnia kell a feszültség oldásáról.¹³

Kisgyermekkorban minden tánc típus elfogadott, ami a gyermeket foglalkoztatja, de fontos szem előtt tartanunk, hogy őket nem vezető néptáncosnak neveljük, hanem „csak” azt szeretnénk elérni, hogy találkozzanak a zenével, táncsal, és ezek révén is fejlődjenek a fent említett készségeik és képességeik. A zenére történő mozgáskultúrájuk az évek alatt pozitívan alakuljon, és szeressék, vagy a későbbiekben beleépíthessék mindennapjaikba. Igényük legyen mindenféle mozgásra, és sikerélményük a mindennapokban, a tánc szeretete során. Ebben az életkorban ne arra törekedjünk, hogy javítsuk mozdulataikat, hanem arra, hogy élményszerű legyen számukra, az új dolgokkal való ismerkedés. Fontos szem előtt tartani, hogy csak olyan táncokat, mozdulatokat tanuljanak, ami megfelel a testi fejlettségüknek, és életkori sajátosságaiknak.

¹³ Falvy Károly *Ritmikus mozgás énekes játék* OPI 1990 9 – 10

4. Óvodapedagógiai elmélet

A Magyar Közlöny 2018 július 25.- én megjelent számában 137/2018 (V II.25.)¹⁴ Az óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló rendelet módosításáról. A fent említett módosítás hatálybalépésének időpontja 2018- szeptember 1-től érvényes.

- Az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés
- Az érzelmi, az erkölcsi, és az értékorientált közösségi nevelésre változott, melynek 3. pontja egészült ki.

Nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, illetve a családhoz való kötődés.

A nemzeti identitástudat bevezetését, és gyakorlását az óvodákban ne csak agy foglalkozáson vagy egy projekten belül kezeljük, hanem komplexen, a mindennapokba beleépítve tudatosan adjuk át a gyermekek számára. Minden foglalkozásba bele lehet csempészni belőle, és így a későbbiekben a szabadjáték részét fogja képezni. Így nem csak a személyiségük, hanem a közösségformáló erő, a hazaszeretet, és az egymáshoz való tartozás is fejlődésnek indul.

A témához ezekből az első kettőt szeretném jobban kiemelni, hiszen a tánc, és a hagyományaink megismerése nagyban összefügg egymással. Az óvodai életben eddig is ápoltuk a hagyományokat az ünnepek megismertetésével, de sok olyan óvoda van az országban, akik kiemelt feladatuknak tekintik megismertetését a gyermekekkel. Ők a hagyomány őrző óvodák, akik nem csak az ünnepek által engednek betekintést nyerni a mindennapjaikba, hanem a mindennapjaik részét képezi a régi dolgokkal való megismertetés. Ilyen például: nemezelés, mozgásos játékok, és sorolhatnám, melyek rengeteg fejlesztési lehetőséggel bírnak.

- Lehetőséget teremtenek a természetes anyagokkal való megismeréshez
- Az énekes játékokkal való megismerkedés segíti a térben való tájékozódást, a szabályok betartását és az anyanyelvi nevelés fejlődését.
- A barkácsolós munkafolyamatok által a manuális készségük erősödik.

¹⁴<https://l.facebook.com/l.php?u=https%3A%2F%2Fmagyarkozlony.hu%2Fdokumentumok%2Fcbeeb91aaa9>
megtekintve: 2022.03.04

- Az ünnepek megélése, várakozással tölti el a gyermekeket, mely fejlődési lehetőséget biztosít a szokásokkal való ismerkedéshez, a közösségi erkölcsi, és érzelmi lehetőségek átéléséhez.

Én nagyon örültem, amikor ezt a változást elolvastam, hiszen a néptánc, népzene és népi játékok, mint ősi mozgáskultúránk, és éltetőerőnk az óvodáskorú gyermekek életének mindennapja lehet. A játékosság elvét követve lehet belecsempészni a mindennapokba, ünnepekbe, ezzel fejlesztve a nemzeti identitástudatot, és a keresztény kulturális értékeket. A gyermekjátékokban átélt zene, egy egyéni-sajátos örömforrást nyújt a gyermekek számára, ezért nagyon fontosnak tartom az óvodapedagógus felkészültségét és példamutatását. A gyermeki lélek egyszerű, fogékony, éppen ezért kell azokkal a népdalkincsekkel megismertetni őket, amelyek megfelelnek a szintjüknek, és anyanyelvileg, vagy érzelmileg akár fel tudják dolgozni őket. Nem lehet elégszer kiemelni, hogy a pedagógus mintaként szolgál a gyermekek számára, ami megnyilvánul abban is, hogy a gyermek is azt fogja befogadni, amit a felnőttől lát. Érzelmek vezetnek, amin keresztül szintén érzi, hogy a példát mutató egyén mennyire képes befogadni az adott dolgot, ami azt jelenti, ha az óvodapedagógus ezt szeretettel csinálja, akkor a gyermek lesz a tükör előttünk, és ő is szeretni fogja, amit csinálunk, mutatunk neki.

Amikor a fent említett törvénymódosítás kiderült, rengeteg kolléganőm érezte plusz munkának és tehernek ezt az újabb változást hozó időszakot. De ha belegondolunk, akkor aki ebben a szakmában Magyarországon önkormányzati óvodában dolgozott, az eddig is fejlesztette a nemzeti identitástudatot, a keresztény kulturális értékeket, illetve a családhoz való kötődést. hiszen lehet, hogy nem kellett külön kifejtetni, de a mindennapi életben a versek, mondókák megtanulásánál, a rajzolás festés kézimunkánál, stb... mindenhol benne van az óvodai életben, hiszen magyarul énekelünk, verselünk, az ünnepekre készülünk. A családhoz való kötődésről pedig eddig is, és ezután is foglalkozunk a foglalkozások alakalmával.

5. Az intézményrendszer felépítése az óvodákban

5.1. Az önkormányzatok által fenntartott óvodák felépítése napjainkban

Igazából az intézmények felépítése és ellátottsága nem sokat változott az utóbbi évtizedekben, hiszen az önkormányzatoknak, mint fenntartónak sok esetben nem áll módjában fejlesztéseket tenni az óvodákon belül, de szerencsére pályázatok útján sok óvoda korszerűsíthette az épületét, és tárgyi feltételekhez is hozzájutottak. Nagy kérdés, hogy vajon a kistelepülések óvodáiban az idősebb pedagógusok, tudják-e az új eszközöket rendeltetésszerűen használni vagy mernek e segítséget kérni?

Vezető voltam egy kis faluban, ahol bár nagyon gazdag volt az óvoda játék- és eszköz ellátottsága, viszont a pedagógusok nem tudták, hogy hogyan kell velük tevékenykedni, így több új eszköz kikerült a tárolóba azzal az indokkal, hogy az haszontalan. Ebben az esetben, az internet segítségével, rengeteg játék, játékeszköz használati utasítását találhatjuk meg, ami segítségünkre lehet, hogy fejleszthessük a gyermekek játéktevékenységének lehetőségeit.

5.2. Az óvodai intézményrendszer felépítése

Minden oktatási intézményben van vezető vagy tagóvodavezető, csoportonként diplomás óvodapedagógusok, dajkák és 3 csoportonként 1 pedagógiai asszisztens. Több óvodában vannak közfoglalkoztatottak, akik vagy dajkai feladatokat látnak el, vagy karbantartók, kertészek stb. Ha konyha is működik az intézményen belül, akkor azt is az óvodavezető irányítja. Itt van szakács és konyhai kisegítők. Ha nincs meleg konyha, csak kiszállítás, akkor is kell egy konyhás, aki a reggelinél megkeni a kenyereket, kiporciózza az innivalót, ebédnél szintén szétosztja csoport és létszám szerint az ételeket, valamint az előírásoknak megfelelően tisztán tartja konyhát.

- Az imént említett dolgokról az SZMSZ, azaz, a Szervezeti és működési szabályzat fogalmazza meg. Minden intézménynek, vagy tagintézménynek rendelkezni kell ilyennel.
- Működését csak érvényes alapító okirattal gyakorolhatja.
- Az óvodának rendelkeznie kell helyi programmal, ami sok esetben adoptált, azaz valamelyik intézménytől átvett program, mely az országos alapprogramnak megfelel, viszont a helyi sajátosságokat kihasználva épít, a további lehetőségekre.

5.3. Az oktatási rendszer szerkezete

2011. évi CXCV köznevelésről szóló törvény 5§ (1) a, bekezdése meghatározza, hogy az óvodai nevelés szakasza, amely a gyermek hároméves korában kezdődik, és addig az időpontig tart, ameddig a gyermek a tankötelezettség teljesítését meg nem kezdi.¹⁵

Az óvodavezető köteles felvenni a körzetébe tartozó gyermekeket, ha van hely, akkor lehetőség van felvenni, aki fél éven belül betölti a 3. életévét, vagy aki várólistán van.

A szülő, minden év május 25-ig adhat be kérelmet a gyermek óvodába járásának felmentésére, és a kormány rendeletében kijelölt szerv felmentheti a foglalkozások látogatása alól, de csak abban az esetben, ha ezt a gyermek helyzete indokoltá teszi. Jelenleg a kormányhivatalok döntenek a felől, hogy a harmadik életévüket betöltött kisgyermekek kaphatnak e felmentést.

A legideálisabb helyzet, ha a kisgyermek a 3. életévét betöltve rendszeresen jár az oktatási intézménybe, hiszen az óvoda alapprogramja, és a pedagógusok felkészültsége napról napra többet adhatnak számukra, és így jobban felkészülhetnek majd az iskolai életre.

Az Önkormányzatilag fenntartott óvodai rendszer elavult, amit mindenképpen modernizálni kellene valamilyen formában. Ilyen esetekben az óvodavezető nem kap szabadkezet, hiszen a fenntartó az önkormányzat, akinek felettese nem élék mindennapjaikat oktató nevelő intézetekben, és nem ismerik azokat a gondokat, amivel egy pedagógusnak nap mint nap meg kell küzdenie. Sokesetben csak a fenntarthatóságra törekednek. Amikor a vezető új dolgokat szeretne kialakítani az intézményben, akkor, ha ezt finanszírozni kell, nem minden esetben működik együtt a fenntartó. Közben a pedagógus hiány rengeteg terhet ró a pedagógusokra, hiszen több munkát kell elvégezniük ugyanannyi bérért cserébe. Ezért azt gondolom, hogy nagyon nehéz az óvodák fenntartása vezetői szempontból, hiszen ő az, aki minden oldalra jól lát, viszont sokszor meg van kötve a keze. Újítani, és alternatív pedagógiai megoldásokat csak akkor lehet eredményesen elindítani, ha innovatív a pedagógus kollégák. Ezért szükség van idősebb, és fiatalabb kollégákra egy intézményen belül, akik tudásukat, és szakmai tapasztalataikat, szóban és gyakorlatban egyaránt cserélhetik.

¹⁵ <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100190.tv> megtekintve 2022.02.24

6. Így tedd rá! módszer bemutatása más módszerekkel való összevetés

6.1. Így tedd rá módszer bemutatása, és más módszerekkel való összevetés

Az „Így tedd rá módszer...” kitalálója és programgazdája Balatoni Katalin, aki több éve foglalkozik azzal, hogy hogyan lehet minél színesebben, és érthetőbben átadni a magyar kultúrát a kisgyermeknek, hogy élvezhető, feldolgozható, és egyben játékos legyen, mégis megtartsa a magyar néptánc, és népi játékok eredeti formáját. Foglalkozásaira, és továbbképzéseire már külföldről is rengetegen jelentkeznek, és egyre nagyobb befogadó táborral bővül a pedagógusok körében ez a módszer. Azok, akikhez nem áll közel a hagyományörzés ezen része, ők is könnyen befogadják, és rengeteg elemét használhatják a csoportjaikban, és osztályaikban.

Ha visszatekintünk a régi paraszti kultúrára, akkor a fonókban, a bálokon - a fiatalok és idősebbek ismerkedés, mulatozás, egy-egy időszak lezárásának céljából táncoltak, és egyben jól érezték magukat.

Bölcsődés életkortól kezdve - a korosztályi sajátosságokat figyelembe véve - nagyon fontos, hogy minden fejlődési területet megmozgat a gyermekek készségének, és képességének megfelelően. Balatoni Kata sokszor hangoztatta már, hogy nem szabad kényszerben élni, és kötelezően betanított táncokkal, és motívumokkal közönséget szórakoztatni, mert ez nem felel meg a kisgyermekek igényeinek. Ő azt gondolja, hogy „mozgásra tanítsuk meg a gyerekeket, ne táncanyagra.” ((Balatoni Katalin: Így tedd rá módszertani eszköztár Örökös stúdió Bt. 2016 6.o)) Sok esetben nagyon nehéz ezt a 30 éve pályán lévő pedagógustól kérni, hiszen berögződött pedagógiai tudással rendelkeznek, de mégis nagyon fontos megemlíteni, hogy egy ilyen életkorú gyermeknek, nem erre van szüksége. Nem kell kirakatba rakni, és görcsösen akarva táncoltatni a kicsiket a már elsajátított, és egymás után beépített motívumokkal. A tánc akkor lesz élvezetes és játékos, ha spontán jön. Ha az előadó szereti, és élvezi azt, amit csinál. Ez viszont csak akkor lehet eredményes, ha nem kényszerítjük őket, hanem az elsajátított játékokat szabadon használhatják. Ilyenek például a párválasztó játékok. A főiskolán még nekünk is úgy tanították, hogy arra ösztönözzük a gyermekeket, hogy a lányok fiú párt válasszanak maguknak. De miért van erre szükség? A kislány hogy válassza csak a legjobb barátnőjét, testvérét, vagy kedvenc játszótársát - nemtől függetlenül. Neki akkor lesz élvezetes, hogyha mindig, minden esetben azt a pajtását választhatja, akit éppen erre méltónak talál. A

kisgyermek korosztályában nem kell, hogy különböző neműek táncoljanak egymással, a lényeg, hogy olyan élményt adjon számukra, hogy mesevilágba varázsolódnak egy – egy játék, vagy koreográfia előadásával.

A XX. században, rengeteg minden megváltozott a világban. A paraszti világ, az ünnepekre való hangolódás, a szüret, a farsang, és a disznóvágások hangulatának élménye egyre jobban kikopott a falusi emberek életéből. Régebben, a paraszt emberek látták el a városban élőket élelmiszerrel - ezzel is kulturális lenyomatot hagyva az emberiségnek. Manapság - azonban már az életmód változásával - a földterületek megőrzése már nem a létfenntartás alapja, és a hagyományokkal együtt, a tánc öröme is egyre jobban kikopott az életükből. A néptáncban, dialektusokban, minden tájegységnek megvolt a saját maga tánca, ami népiesen szólva szájról szájra – apáról fiúra, anyáról leányra szállt. Abban az időben minden ember büszkén ápolta azt a hagyományt, amit ősei hagytak rá, és azt lehet mondani, hogy mindenki tudott táncolni, de ez sajnos egyre jobban feledésbe merült az évek során. Ma csak akkor kapjuk fel a fejünket, ha valaki olyan jól táncol, hogy az általa bemutatott figurák végeláthatatlan erdejébe pillanthatunk be általa és ezekkel ámulatba ejt bennünket.

A modernizáció egyre nagyobb szárnyalása vette át az uralmat az egész világon. A számítógép és a hipermodern kütyük belépésével, egy rohanó tendenciát követve az emberek is rengeteget változtak, ami kisgyermekre is igaz. Már pici koruktól kezdve egyre több hatás éri őket, amiket mindenképpen valamilyen formában oldani kell, erre pedig mi lenne a leghatásosabb? A népünk táncai, hagyományai, játécai.

Balatoni Kata módszere színekre és a formákra bontja fel a különböző mozgásokat. Szeretném bemutatni, hogy mitől másabb az a pedagógia, amit képvisel, és milyen sajátos eszközökkel vezeti be a gyermekeket a tánc világába. Az óvodai csoportban nagyon hasznos, és nem csak a zenei, vagy mozgásos foglalkozásoknál vonható be a színek használata. Már a kiscsoportban - a színek tanulásánál is használhatjuk a négy alapszínt és ezek variánsait. Ezekkel a térformákat tudják gyorsan, és hatásosan elsajátítani. Persze, csak akkor vezessünk be az újat, ha az előzőt már tudják és elmélyítették magukban. Nagyon fontos a fokozatosság elve. Én ebben a sorrendben szoktam. A lilát már az első alkalommal bevezetem.

- Rózsaszín – csendben maradunk.
- Sárga – körbe állunk, és megfogjuk egymás kezét.
- Kék – keresünk egy párt, és megfogjuk a kezét.
- Piros – leguggolunk.
- Zöld – normális tempóban, szabadon sétálunk a csoportszobában.
- Sötétzöld – gyors tempóban szabadon sétálunk a csoportszobában. (Nem futunk.)
- Halványzöld – nagyon lassan sétálunk a csoportban.
- Fordított zöld – háttal haladunk, közben kerüljük az ütközést.
- Lila – rendrakás

Nagyon jó játékokat lehet kitalálni, vagy írni erre is. Az én kedvencem, amikor hang nélkül emelgetem a színes táblácskákat, a gyerekek pedig végrehajtják a feladatot. Ők is élvezik, és a megosztott figyelem elve érvényesül, hiszen ismerni kell a színeket, a táblák jelentését, és végre is kell hajtani az adott utasítást. Lehet ugyanezt zenére csinálni, akkor már a zenére való séta, vagy mozgás is belép egy új elemként, vagy amikor megszűnik a zene, akkor emelem fel a táblát. A gyermekek nagyon élvezik, és játékosan gyorsabban megtanulják a színek jelentését.

Dióval végzett táncolást az első eszközös táncok között szoktam bevezetni. Látványos, és a gyermekek nagy kedvence, sőt már ősszel nyugodtan elkezdhetjük, hiszen a diószedés is akkor van. Vannak papírból készült diók, amik le vannak fóliázva, és a gyermekek a dobantást tudják gyakorolni. Előjátéknak felmászhathatnak egy óriási diófára, vagy alulról megrázva a fát, potyognak a diók a földre. Innentől jöhet a diótörés, amit lábbal is végezhetünk. Erre nagyon jó énekek a „Dombon törik a diót...”, vagy a „Kiszáradt a diófa...” Lehet egy diót törni, akár lehet séta közben, de helyezhetünk 2 vagy 3 diót is a talajra, amit ugyanazzal a lábunkkal törünk meg egymás után.

Ha babzsákokat helyezünk a talajra, akkor

- a terpeszugrást segítjük elő. A babzsák az ugrás végeztével a két lábunk között van.
- Légbokázó – terpeszben vagyunk, babzsák a két lábfejünk között helyezkedik el. Felugrunk, és a két bokánkat összeérintjük a talajon lévő babzsák felett. A talajfogás szintén terpeszben történik.
- Használhatjuk egyensúlyozó játékokhoz, szem-kéz, szem-láb koordinációt elősegítő játékokhoz is.

A következő eszköz a tulipánok, ami már a tényleges táncmotívumokkal való megismertetés. Négy különböző féle tulipánt különböztet meg egymástól, és mindegyiknek más feladatot funkcionál. Ez felkészíti a gyermekeket a későbbi improvizálásra, és a különböző tulipánok bevezetésével saját pályát készíthetnek a már idősebb életkorú gyermekek.

- Piros tulipán: – A piros szín, mint tűz funkcionál. Hogy ne égessük meg a lábunkat, át kell ugrani páros lábbal. A gyakorlásnál az elején az ugrással egy időben lehet mondani a színt, mert ez a verbális és képi összekapcsolásban segít: tűz, vagy piros.
- Kék tulipán: – A kék tulipán, a víz szimbólumát jelképezi. Én azt szoktam mondani a gyerekeknek, hogy mossuk meg a lábujjunkat. Mártogassuk bele a vízbe. Ezt a mártogatást megelőzi egy lépés oldal irányba, amit semmiképpen sem szabad kihagyni, ezért az elejétől kezdve így ösztönözzük őket. Itt a verbális kapcsolódásban - a folyók, tavak - két szótagból álló szavak lehetnek segítségünkre. „Rá-ba,” „Ti-sza”.
- Sárga tulipán – Ez egy lábon történő két ugrás. Ennek a tanításánál a ritmus érzésének megismerése miatt, mindenképpen használjunk verbális utasításokat, szavakat. Míg az előzőeknél ajánlott egy kisebb életkornál, itt már kötelező, hogy a két egymás utáni ugrás egyforma időtartamra történjen. Itt újra két szótagból álló neveket, állatokat, színeket lehet használni, hogy így rögzüljön a kicsikbe. (sár-ga, li-la, li-ba, ka-csa...)
- Zöld tulipán – Ez a legnehezebb motívum, és ennek a tanítása kerül időrendben a legkésőbbre. Ennek a néptáncban a neve ti-ti-tá, a cifra. Itt három szótagú szavakra lesz szükségünk, mert a mozdulat is három lépésből

áll. Lehet a csoportból a neveket, vagy azok becézését használni. Ilyen lehet: Bo-ri-ka, Da-ni-ka, Esz-ter-ke, Ba-lázs-ka...

A tulipánokkal való táncolás elsajátítása, nem mérhető időben, hiszen minden csoport más, és a gyermekek képességei is mások, de fontos megjegyezni, hogy sokkal motiváltabbak a gyermekek a színes eszközök láttán, mintha nélkülük próbálnánk nekik megtanítani. Minél jobban elsajátítják a gyermekek a tulipánok, vagy más eszközök használatát, annál ügyesebbek lesznek, és előbb-utóbb ők is késztetést éreznek arra, hogy a pedagógust utánozva, egyre bonyolultabb pályákat csináljanak. A tulipánok véletlenszerű elhelyezése a talajon, inspirálja a gyermekeket a feladatmegoldásra, és egymás segítségére.

A korongok szintén fontos szerepet játszanak a kisebb életkorú gyermekek számára, hiszen népünk hagyományának egyik népszerű játékát, az ugróiskolát készítik elő. A korongok mindkét oldala különböző színű, így könnyű megkülönböztetni, és a gyermekek számára a szép színek jobban ösztönzik őket a gyakorlásra, és játékra. Ezek az eszközök az Így tedd rá módszer elsajátításához puha anyagból készültek, mintha kisméretű párnák lennének. A két oldaluk különböző színű:

- zöld, ami a páros lábon történő ugrásra készít elő.
- rózsaszín pedig az egy lábon történő ugrás előkészítésére szolgál.

Ha letesszük a talajra véletlenszerűen csak a zöld korongokat, és bekapcsoljuk a zenét, akkor nagyon jó gyakorlás lesz a gyermekeknek. A zene lüktetése, arra való sétálás, később futás, a ritmusérzék fejlesztésének nagyon jó módja, közben, ha koronggal találkozunk, akkor rá is kell ugrani. Ez a kisgyermekek számára nagyon vicces játék, és a figyelem megosztása is nagy szerepet kap, hiszen a zenére történő mozgás, és a korongokra való ugrás, egyidejűleg több feladat elvégzését jelenti. Amikor már jól elsajátították a páros lábról páros lábra történő mozgásokat, akkor jöhetnek az egy lábra történő mozgáselemek, és a végén a kettő kombinációja. A későbbiekben, amikor már mindkét két színt biztonsággal használják, lehet labirintust, motívumokat is kirakni, vagy éppen akadálypályát, ami mindig ugyanazokkal a mozgásokkal, mégis máshogyan gyakorolható. Egy ünnepre való készülésnél fenyőfa alakzaton, húsvétkor tojás alakzaton mehetnek a gyermekek, ami inspirálja őket a feladat megoldására. Tavasszal virágok, például tulipán, ősszel alma, vagy fa alakzat is lehetséges, ami által megújul és rengeteg játéklehetőség nyílik hétről hétre, így nem lesz unalmas, és élvezettel végzik a kisebb, és az idősebb életkorú gyermekek is.

Ez nagyon jó módszer a pedagógusok számára, hiszen végtelen lehetőség tárulkozik a felnőttek, és a gyermekek számára egyaránt, és ebben a fejezetben minden felsorolt eszközt közé lehet rejteni a korongok közé például tulipán, dió. Ahogyan haladnak a gyermekek a tényleges tánc elsajátítása felé, úgy lehet nehezíteni a lehetőségeket. Egy jó pedagógus sohasem fogy ki az ötletekből, és nagycsoportban már a gyermekek is találhatnak ki új pályalehetőségeket, formákat, amin gyakorolni tudják a különböző mozdulatokat. Ez a lehetőség nem csak előkészít az ugróiskolára, de jól elsajátítva könnyedén át tudjuk ültetni. Az ugró iskola az ugrós táncokra készít fel.

Az általános ugróiskola egy szabályrendszeren alapuló játék, ami meghatározza, hogy egy, vagy kétlábra történő ugrások történjenek. Egy kavicsot kell sorban a számrendszerben a nyolcas számig eljuttatni. Ezt Balatoni Katalin megreformálta, új jelrendszert alkotva kitalált új szabályokat, amivel a nagyobb életkorú gyermekek szabadon tudnak játszani, és fantáziájuknak megfelelően tudják variálni a pályalehetőségeket. Minden ugróiskolában van egy középponti tengely, és jobb bal oldalon kockák találhatóak. Ezek a kockák a tengelyhez képest jobb, vagy bal oldalon helyezkednek el. Ennek megfelelő lábbal kell beleérkezni. Lehet párosláb is, ha mindkét oldalán a tengelynek van kocka. Ezen belül a háromszög jele a terpeszugrást jelzi, a nyílak a láb irányát. A nyíl irányába, lengetőt végzünk, de az is lehetőség lehet, hogyha tulipánt helyezünk az üres kockába, akkor annak a motívumnak megfelelően végezzük az ugrásokat.

A régi kor nagyon kedvelt játéka volt a gumizás. Ezt főként kislányok játszották. A gumit viszont nem csak arra lehet használni, hogy ezt a játékot játszuk, hanem mozgásfejlesztésre is használhatjuk. A lehetőségek tárháza itt is kimeríthetetlen. Az eredeti játékban, kettőjüknek a bokáján van a gumi, míg a gumi közepén szabály szerint ugrál egy valaki egy bizonyos szabály szerint. Ha ezt a bizonyos szabályos motívumot elrontja, a két személy, a bokához képest mindig fentebb helyezi a gumit, és így kell újra elvégezni, a feladatot. Itt ehhez az eredeti játékhoz képest szintén új szabályok születtek, hogy az óvodás korosztály is élvezhesse a gumizást. Mivel a kisebb életkorú gyermekeknek nincs annyi türelme, hogy bokájukon több percig legyen a gumiszalag, ezért jobb, hogyha valami tárgyra rakjuk rá. Ez lehet zsámoly, vagy esetleg szék, így minden kisgyermek tudja használni. egyszerű motívumok.

- lépés előre, hátra Gumiról gumira
- ugrás gumira, gumi közé
- csúszás, mászás a gumik alatt
- a gumit magasabbra emeljük, így lépkedünk át rajta.
- A gumis pályára rakhatunk diót, tulipánokat, de tetszés szerint korongokat is, és ezzel nehezíthetjük a pályát.

Az „Így tedd rá” módszer óvodás kortól alkalmazható, élvezetes, színes élményeket ad a gyermekek számára, tárháza pedig szinte kimeríthetetlen. Az új letisztult eszközök bevezetésével, azt lehet mondani, hogy egy új világ nyílt a gyermekeik előtt, ha ezeket az eszközöket valaki igazán jól használja. Mivel minden eszköz komplexen használható, és bővíthető, így szinte megunthatatlan a gyermekek, és felnőttek részére egyaránt.¹⁶

6.2. Kismuzsika program

A kismuzsika program 2016-ban Budapesten Bús Balázs polgármester ötletei alapján indult útnak az Óbudai Népzenei Iskolával, annak tanáraival, és diákjaival együttműködve. A kezdeményezés máig is nagy sikert arat, hiszen a lényege, hogy a III. kerületi önkormányzati óvodában ingyenes táncmuzsika foglalkozások legyenek egy - egy ünnepkörrel átölve. A gyermekek nagyon szeretik, és nyitottak a foglalkozásokra, melyek játékosan zajlanak, az ő érdeklődési körüknek megfelelően. Minden alkalommal egy óvodapedagógus, és legalább egy zenész a hangszerével jelen van, és színesíti a délelőtti időt. Kezdetben Szerényi Andrea egyedül járta a kerület óvodáit, az idő múlásával viszont több szakember is segíti munkáját. A foglalkozások menete az éppen aktuális ünnepkörre építve egy interaktív beszélgetéssel kezdődik, ahol beszélgetnek az ünnepről, és annak szokásairól. Hogy a régi emberek miként ünnepeltek, vagy miben hittek. Erre építve mondókákat, dalokat tanulnak, ami egyszerű, és a kisebb életkorú gyermekek is könnyen megtudják tanulni. Építenek a mozgásfejlesztésre, a játékok mozgásanyagának nehézségi szintjére, a dalok hangkészletére. A foglalkozásokon a már ismert dallamok is megjelennek, és egy új éneket tanulnak. A játékok mindig illeszkednek az adott jeles naphoz. A hangszerek a régi korok hangszerei. Ilyen pl: citera, tekerő, duda ami nem csak a hangzásban, és a zenei kíséretben segíti a gyermekek készségének és képességének fejlődését, hanem vizuális élményt is ad egyben.

¹⁶ . Balatoni Katalin: *Így tedd rá! Módszertani eszköztár* játékos mozgásfejlesztés néptáncoktatáshoz 2016 Örökös stúdió BT

A zenészek minden alkalommal bemutatják a hangszert, és játékosan elmagyarázzák annak működését. Ezt megnézhetik, és meg is foghatják a gyermekek. A hangszer, vagy hangszerek megismerése után, jöhet az önfeledt tánc. Ebben az esetben nem kész játékfűzéseket, vagy koreográfiákat tanulnak az óvodások, hanem motívumokat, melyeket a szabadjátékok során akár kint, akár bent a csoportszobában bármikor elővehetnek, gyakorolhatnak. A foglalkozások során nincs hibajavítás, és egy aktívabb mozdulatsorozat után jöhet a lassabb, pihentetőbb motívum. A mottójuk: „A hagyományt nem tanítani, hanem élni kell”¹⁷

Nagyon jó befejezése ez a mottó ennek a résznek, hiszen ebben az egy mondatban benne van minden, amit nagyon fontos szem előtt tartani a néptáncoktatás, de talán az egész óvodai életben. Az óvodás életkorban sokkal fontosabb megélni minden pillanatot játékosan, mint próbálni megtanítani nekik a későbbi életükhöz a felnőttek szerint fontos dolgokat. Volt szerencsém részt venni a fent említett foglalkozásokon amikor a III. kerületben dolgoztam, és biztosan mondhatom, hogy nem csak a gyermekek élvezték, hanem a felnőttek is önfeledten táncoltak minden egyes tánc ház alkalmával. Itt fontos megemlíteni, hogy a pedagógusok is részt vettek, és együtt játszottak a gyermekekkel, de sosem voltak felsőbbrendűek. Ők is ugyanolyan kíváncsisággal várták a soron következő táncot, vagy körjátékot és annak motívumait, mint a csoportjába járó kisgyermek.

Toppantó – foglalkozások

A toppantó foglalkozások ötletgazdája Besenyei Andrea, akinél baba – mama, bölcsődés és az óvodás korosztály a célcsoport, akikkel tevékenykedik. A baba-mama foglalkozások nem csak a gyermekekre van jótékony hatással, hanem az anyukáknak is igyekszik segíteni, mert nekik is szükségük van a közösség építő erejére, és a szülő csoport is erősödik a találkozások alkalmával. A játékok, amik a foglalkozások alkalmával előkerülnek, mélyítik a baba – szülő kapcsolatot. Ez kihatással van a kompetenciák fejlődésére, és a későbbi társas, és szociális kapcsolódásra. Itt eszköznek nevezhetjük a mondókákat, a babák folyamatosan ölben vannak, felvesszük, és velük együtt táncolunk, mozgunk, ringatózunk, játszunk. A ritmushangszerek sok esetben előkerülnek.

Az igazi mozgásfejlesztés, csak a bölcsődés, és óvodás korosztálynál kap lényeges hangsúlyt, és az ő életkorukban a legegyszerűbb eszközök is előkerülnek. Ilyen például: a

¹⁷ Szerényi Andrea - Cseke-Marosi Eszter: *Kismuzsika az Óbudai Óvodai Program módszertana* Budapest 2019 Zenei Anyanyelv Alapítvány 7—14

babzsák, ami egyensúly fejlesztőként funkcionál, és az ugrásokat készíti elő. A foglalkozásokon tappancsoknak hívott korongok is kedveltek, amin ugrálnak. 2 tappancs jobb láb, bal láb ti - ti - tá. Ezen eszközök segítségével, a kisgyermek később képes lesz a szabad táncalkotásra. Csak azokat fogja felhasználni belőle, amiket szeret, tud, és képes csinálni. Nincs direktben tánctanulás. Mindig van egy adott téma, ami az évkör a foglalkozások alkalmával, és annak játéka.

A Néptáncoktatás általánosan. A néptáncoktatók azt vallják, hogy a gyermek, ha már kisgyermek korában tanul rengeteg mondókát, népi játékot, akkor a későbbiekben sokkal könnyebb lesz neki elsajátítani a néptáncot. Az anyanyelvünk tanulása, és használata a legfiatalabb korban a leghasznosabb, hiszen mindennaposan tudja bővíteni a szókincsét, és maga nyelvtanulás úgyis egy élethosszig tartó tanulás folyamata. A néptánc fejleszti a koncentrációt, testérzést, izomérzékelést, a vizuális képességeket, és a hallási kultúrát. Az óvodás gyermekre úgy hatnak a társai, mint a felnőtt jelenléte. sokszor csak a társak miatt kapcsolódik be egy – egy mozgásba, mely ezáltal bensőségessé válik. A felnőtt egy minta számára, akit utánozni szeretne, és ehhez igazítja önmagát. A dalok folyamatos ismétlése megnyugtatja a gyermekeket, és bátorítja. sokszor nehéz kivárni, hogy rákerüljön a sor, de az izgalom ereje a minél tökéletesebb kivitelezésre készíti őket.

Ha bármelyik módszert, vagy néptáncoktató tanítását vetjük össze, akkor megállapíthatjuk, hogy mindenki egy ugyanazon úton indul el, és mindenkit egy cél vezérel. Az út, hogy a gyermek fejlődésével minél több lehetőséget, népi játékot ismerjen meg, a cél pedig, hogy élvezze, és szeresse a mozgást, mint táncot. A szabadjáték során a gyermek minél többször alkalmazza. Minden pedagógus ezt szeretné. Az óvodában a táncoktatásban sosincs semmi köbevés. A lépéseknél egyik módszeren belül sincs javítás, hiszen a folyamatos ismétlés meghozza gyümölcsét, és a mozdulatok egyre esztétikusabbak, és egyre kiforrottabbak lesznek az idő előrehaladtával.

6.3. Miért az Így Tedd Rá!

Az előző fejezetben már utaltam rá, hogy minden néptáncpedagógus ugyanazon az úton kíséri végig az általa tanított gyermekek fejlődésének útját, viszont ez a módszer azért különlegesebb, mert Balatoni Katalin továbbképzések által az óvodapedagógusoknak szeretné átadni egyszerűen a népijátékok, néphagyományok mindennapos használatát. Így aki elvégez akár csak egy ilyen jellegű továbbképzést is, akkor sok ötlettel, és lehetőséggel térhet majd haza, és ezt a saját csoportjában is megvalósíthatja, és tovább gondolhatja.

Egyszerű eszközeinek és rendszerének kivitelezésével olyan pedagógusoknak is gyerekjáték a néptáncoktatás, akiknek eddig nem volt semmilyen tapasztalata ezzel kapcsolatban.

Minden év szeptemberében Budapesten a Kongresszusi Központban pedagógus expó kerül megrendezésre, ami egy országot mozgat meg rengeteg neves előadóval, bemutatókkal, és egész napos programokkal. A mai kor reformpedagógiájának tekinthető a módszere, melyet már rengeteg pedagógus ismer határon innen, és túl is. Ezért gondolom azt, hogy az óvoda intézményébe ezt az egységes pedagógiát lehetne bevezetni, ami a mindig megújuló továbbképzések, eszközök, és szakmai anyagainak köszönhetően folyamatosan tartogat meglepetéseket, melyek a pedagógusoknak, és intézményeknek is elérhető.

Szakkönyvei nagyon jól strukturáltak, és rengeteg információt tartalmaznak, amit, ha forgatunk, akkor gyorsan megtanuljuk, hogy mikor melyiket emeljük le a polcról, ami az napra, vagy a hétre segítségünkre lehet. Ünnepes könyvében minden ünnep és néphagyomány megtalálható, a farsang, a disznóölés, Március 15, Advent, mely minden ünnepkörre segítséget nyújt zenei anyagban, kottában, és az ünnepek magyarázatában is.

Az országban már rengeteg referencia intézmény található, melyet felváltottak a mintaintézmények. Ide minden olyan közoktatási intézmény csatlakozhat, aki az Így tedd rá módszerét, és a magyar pedagógia integrációját szem előtt tartják, és mindennaposan használják módszerükben.

Tehát én azt gondolom, hogy folyamatosan szükség van az újításra, és a megújulásra, melyre ez a pedagógiai irányzat megfelelő lehetőséget ad. Aki szereti, és szeretné a gyermekeket ebben a szellemben nevelni, annak mindenképpen meg kell ismernie ezt a lehetőséget, és bátran használni a mindennapos életben, hogy a gyermekek egészséges, és minőségi nevelést kaphassanak az év minden napján.

7. Téma kifejtése (éves foglalkozási terv, megvalósítás)

Az éves foglalkozási tervet, melyet a mellékletben hónapokra bontva táblázatba raktam, az Így tedd rá módszere szerint dolgoztam fel, az ehhez tartozó segédanyagok segítségével. Az énekek, mondókák éves lebontásában azért található több anyag, mint egy általános óvodai tervezetben, mert ezt a tervet, nagycsoportos korosztálynak szántam, és vannak benne előző évekből már ismert eszközök, dalok, mondókák.

Mivel elsősorban az ünnepek és néphagyományok köré építjük fel a foglalkozásokat, ezért nagy segítséget nyújt az Ünnepek a néphagyományban című könyv,¹⁸ melyben időrendben tematikusan felépítve megtalálhatjuk az ünnepköröket, azok történetét, és az ezekhez tartozó dalokat kottával, és játékmagyarázattal kísérvé. Nagy segítséget nyújt az ehhez tartozó CD lemez, hiszen egy jeles nap előtt, ráhangolódás képpen akár a szabadjáték alatt is bekapcsolhatjuk, és halkan a csoportszobában szólhatnak az aktuális ünnephez tartozó dalok, így amikor az ide tartozó foglalkozásokra kerül a sor, a gyermekek már sok esetben dúdolják, éneklük a számukra már ismert dallamokat.

A fordulj vígan koszorú¹⁹ című könyv Rábaközi játékokat, dalokat, és mondókákat tartalmaz. Ezen könyv segítségével mi felnőttek is betekintést nyerhetünk Rábaköz kincsei közé. Az énekek, mondókák jól illeszkednek a korosztályi sajátosságokhoz, de a gyermekek is nagyon élvezik a játékokat melyek benne találhatóak. Rengeteg körjátékkal találkozunk, aminek szövege eddig is ismert volt számunkra, viszont a dallamvonal teljesen más síkon halad, mint amivel eddig találkoztunk. Sokesetben vannak benne dinamikus váltások, zenei fordulatok, de a gyermekek számára nagyon könnyen elsajátítható, és élvezhető. De nem csak a gyermekek számára van énekkel, dallal játékkal tűzdelt könyvek, hanem a pedagógusok, az én segítségemre is volt ez a könyv a táblázatok megszerkesztésénél, hiszen 35 foglalkozástervvel ismerkedhetünk meg Balatoni Katalin jóvoltából.²⁰ Az utolsó

¹⁸ Balatoni Katalin – Gunszt Andrea – Hortobágyi Ivett: *Ünnepek a néphagyományban Hagyományos ünnepek az óvodában és az általános iskola alsó tagozatában* Örökös Stúdió Bt, 2015

¹⁹ Balatoni Katalin: *Fordulj vígan koszorú! Rábaközi játékok, mondókák, dalok* Örökös Stúdió Bt, 2019 15—44

²⁰ Balatoni Katalin: *Így tedd rá! 10. Jubileumi kiadás Táncos mozgásfejlesztés az óvodában óvó-és táncpedagógusok részére* Ráckeve Saramis Bt, 2016 75—82

segédanyag már szerepelt a szakdolgozatomban, az eszköztár, ami minden eszközét bemutatja ennek a módszernek.²¹

Az óvodám, ahol dolgozom, a MIOVI Szilvás úti tagóvodája. Szeretném bemutatni, hogy az ott még csak általam ismert Így tedd rá! módszert, miként lehetne bevezetni az óvodámba.

Hátrányok: Sajnos jelen esetben a négy csoportos óvodánkban pedagógus hiány van, hiszen 3 óvónő, ebből az egyik az intézmény vezetője 2022. március végével nyugdíjba vonul. Egy pedagógus szakközépiskolai végzettséggel rendelkezik, így ő csak délután van csoportban. Éppen fele annyi pedagógusunk van, mint amennyire szükség lenne az óvoda zavartalan működéséhez. Így ebben a formában az óvodapedagógusok igencsak leterheltek, rengeteg túlmunkát végeznek, és a kötelező papírmunka sem oszlik meg a mindennapokban. Ezzel a helyzetfelismeréssel akár azt is lehetne mondani, hogy ebben a jelenlegi helyzetben, nem megvalósítható az Így tedd rá módszerének bevezetése az intézményen belül, és ez sajnos sok Óvodára jellemző országszerte, de mégis hiszek benne, hogy szeptemberre új tulipános kollégákkal lesz tele a Szilvás úti Óvoda.

Előnyök: Szerencsére az óvodánkban dolgozók közül mindenki tisztaszívű újdolgozóra nyitó idős, és fiatal kollégákkal, akik nyitottak az új dolgok megismerésére, és az idősebbek közül is szívesen fogadják a fiatalabbak által nyújtott tudást. Nagynak mondható jól felszerelt tornatermünkben a mellette lévő terem összenyitásával duplájára növelhető a terem mérete, így szinte egy egész intézménynyi gyermeket meg lehet mozgatni egyszerre esetlegesen egy farsang alkalmával.

Az egyik nyugdíjba vonuló kolléganő elvégezte az így tedd rá módszertani továbbképzését, így nem is olyan ismeretlen az óvónők számára ez az irányvonal. Mivel több munkaközösség is működött az évben óvodánkban, így valószínűnek tartom, hogy ezzel is szívesen ismerkednének a kollégák. Az óvodánkban több roma származású gyermek jár, akiknek a zene, és a mozgás a csontjaikban van. Így azt gondolom, hogy könnyebben rá lehet hangolni őket egy festésre, ha van ehhez egy frappáns dalunk, vagy mondókánk, mint azelőtt. A hangszerek használata is gyakoribb lehetne a csoportokban, nem beszélve a fejlődés is ugrásszerűen emelkedne. A gyermekek mozgáskoordinációja, és szociális

²¹ Balatoni Katalin: *Így tedd rá! Módszertani eszköztár játékos mozgásfejlesztés néptáncoktatáshoz Második kiadás* Örökös Stúdió Bt, 2016

képességük növekedne, sokkal kommunikatívabbak lennének, és szókincsük nagymértékben bővülne. A szöveg, és a mozgás összehangolásának képessége minden gyermeknek segítene. Nagyobb ütemben fejlődne: térérzékük, térlátásuk, a szabálytisztelet, az elfogadás, az együttműködés, figyelem, hallás, helyzetfelismerés készsége.

Jövőkép: A rengeteg lehetőséget rejtő több foglalkozást is magába foglaló közösségi élmények lehetősége, egy új módszer bevezetése színesítené az óvodánk mindennapjait. Miskolcon az első, és egyedüli referencia intézmény lehetnénk, ahová a gyermekek tulipános jókedvvel járnának. Óvodánk hírneve nagymértékben nőne, ami a 2000-es évek elejétől ugyan növekvő tendenciát mutat, így lehetnénk az Ávason a legkedveltebb óvoda, ami ezzel a módszerrel többet ad a gyermekeknek, és ezáltal a szülőknek is, mint eddig.

Az óvodai csoportomban a gyermekek, és a szülők is ismerik az Így tedd rá módszerét, és a pozitív visszajelzések, a gyermekek elégedettsége, és a mosoly az arcukon, felemelő számomra. A mellékletben lévő éves tervben foglaltakat a gyermekek már ismerik, és előszeretettel játszik a szabadjáték során is.

Összegzés

A szakdolgozatom megírásánál figyelembe vettem azokat a lehetőségeket, hogy hogyan lehet Magyarországon az óvodai intézményekben néptáncot, és népijátékokat tanítani, és ezeket hogyan lehet belevonni a gyermekek mindennapjaiba. Budapesten és környékén ez a módszer már elterjedt, de Miskolcon még mindig kevesen ismerik, ezért választottam ezt a témát. Minden foglalkozásnál, és heti terv megírásánál bele lehet csempészni az „Így tedd rá” elemeit, énekeit, játékait, melyhez rengeteg segédanyag található. Ha lehetőségem lesz arra, hogy vezető legyek, akkor mindenképpen szeretném inspirálni, és segíteni a kollégáimat arra, hogy aki érez magában lehetőséget, hogy a gyermekeknek egy kicsi újat hozzon a csoport életébe, akkor támogatni fogom ebben őket. Példát és mintát mutatva ahhoz, hogy hogyan lehet, vagy hogyan érdemes nekivágni ezeknek a reformpedagógiai újításoknak. A megújulásra minden intézménynek, de legfőképpen pedagógusnak szüksége van, hiszen egyre kevesebben vannak a szakmában, és akik elhivatottan kitartanak, ők is nagyon le vannak terhelve. Ezért fontos megemlíteni, hogy ezt nem kötelezően kell bevezetni, hanem akit tényleg megfog és érdekel, azoknak kell lehetőséget adni a megismerésre. A referencia intézményre az Óvoda vezetője ad ajánlást, egy mintapedagógusra, aki kézben tartja, és koordinálja a tulipános programot. Ezt, mint vezető, nem csak a saját óvodámba, hanem Miskolc összes önkormányzati óvodájába megpróbálnám eljuttatni. Nagyon jó közösségépítő erővel bírna, ha munkaközösség keretein belül sok pedagógus megismerhetné a programot, mert hiszem, hogy akihez nem áll közel ez a pedagógiai irányzat, még az is tud szemezgetni belőle, vagy csak zenehallgatás céljára használni tudja a hanganyagokat.

A hazaszeretetre való nevelést, nem lehet elég korán kezdeni, és szintén nem tudjuk jobb módszerrel átadni, mint az „Így tedd rá” lehetőségével, ami számba veszi a gyermekek életkori sajátosságát, és ezzel fejlődik helyzetfelismerő képesség, koordinációs képesség, kezdeményező készség, és gyakorlatiasságuk, valamint nyelvi készségük napról napra bővül, hiszen a népi tájszólás jelentéstartalmával ismerkedhetnek meg. Nincs komplexebb néptáncos lehetőség az országban ilyen kiskorú gyermekeknél, mint ez, és ezt bármelyik pedagógus át tudja adni nekik.

Vezetői lehetőségeimmel élve szeretném ezt bemutatni intézményeknek, kollégáknak, és minél több kisgyermeknek.

Felhasznált irodalom

Balatoni Katalin: *Fordulj vígan koszorú! Rábaközi játékok, mondókák, dalok* Örökös Stúdió Bt, 2019 15—44

Balatoni Katalin: *Így tedd rá! 10. Jubileumi kiadás Táncos mozgásfejlesztés az óvodában óvó-és táncpedagógusok részére* Ráckeve Saramis Bt, 2016 75—82

Balatoni Katalin: *Így tedd rá! Módszertani eszköztár játékos mozgásfejlesztés néptáncoktatáshoz Második kiadás* Örökös Stúdió Bt, 2016

Balatoni Katalin – Gunszt Andrea – Hortobágyi Ivett: *Ünnepek a néphagyományban Hagyományos ünnepek az óvodában és az általános iskola alsó tagozatában* Örökös Stúdió Bt, 2015

Falvay Károly: *Ritmikus mozgás énekes játék* OPI 1990 9 – 10

F. Molnár Márta: Vályi Rózsi *Ballettek könyve* Saxum Kiadó 15

Forrai Katalin: *Ének az óvodában* 1993 Editio Musica Budapest 14.

Kerekes József (2002): *Táncos mozgásfejlesztés és művészeti nevelés*, in: Fejlesztő pedagógiai 13. évfolyam

Mozgásfejlesztő játékok gyűjteménye: Mozaik kiadó Szeged, 2011 8—11

Szerényi Andrea - Cseke-Marosi Eszter: *Kismuzsika az Óbudai Óvodai Program módszertana* Budapest 2019 Zenei Anyanyelv Alapítvány 7—14

Tamásiné Dsupin Borbála (2015): *A népi játékok és a mozgás funkciója az óvodás korosztály személyiségfejlődésében*, Debreceni Egyetemi kiadó, Debrecen

Törzsök Béla: *Zenehallgatás az óvodában* 1982 EMB Zeneműkiadó Kft Budapest 9 – 10

Vályi Rózsi: *A tánc története rövid összefoglalásban* zeneműkiadó Vállalat Budapest 315

Internetes irodalmak

1. Kodály Zoltán: *Óda a muzsikához*

https://www.parlando.hu/2017/2017-6/Kodaly_Zoltan1.htm (megtekintve 2022.02.25.)

2. Magyar Hírlap: *Zenei nevelés magzati kortól*

https://www.magyarhirlap.hu/kultura/Zenei_neveles_magzati_kortol

3. 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet az *Óvodai nevelés országos alapprogramjáról* (megtekintve 2022.02.25)

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1200363.kor>

4. Magyar Közlöny 2018. évi 118. szám (megtekintve 2022.03.04.)

2011. évi CXCV. törvénye nemzeti köznevelésről (megtekintve 2022.02.24.)

<https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100190.tv>

Summary

When writing my dissertation, I took into account the possibilities of how to teach folk dances and folk games in kindergarten institutions in Hungary, and how to integrate these into the everyday lives of children. This method is already widespread in and around Budapest, but few people in Miskolc still know it, so I chose this topic. For each session and when writing a weekly plan, you can smuggle in the elements, songs, and games of “Put It That Way,” for which there are plenty of resources. If I have the opportunity to be a leader, I would definitely like to inspire and help my colleagues who, who feel they have the opportunity to bring a little new thing to their children’s lives in the group, will support them in this. Showing an example and a pattern of how these reform pedagogical innovations can or should be embarked on. Renewal is needed by all institutions, but above all by teachers, as there are fewer and fewer people in the profession and those who persevere are committed to being very busy. It is therefore important to mention that this should not be mandatory, but those who are really interested and interested should be given the opportunity to learn about it.

Educating for patriotism cannot be started early enough, nor can we pass it on in a better way than with the “Do It So” option, which takes into account the age specificity of children and thus develops situational awareness, coordination, initiative, and practicality. , and their language skills are expanding day by day, as they can get acquainted with the meaning of folk dialect. There is no more complex folk dance opportunity in the country for such minor children than this, and any teacher can pass it on to them.

Mellékletek

1. számú melléklet

Október

Dalok	Fejlesztés	Eszközök, mozdulatok
Kőketánc	köralakítás, térérzék fejlesztése	félkör, köralakítás, csigába betekeredés, kitekeredés
Hej, Gyula	helyzetfelismerés, a mozgás szöveggel való összehangolása	körben járás, körszűkítés
Kiszáradt a diófa Dombon törik	ritmusérzék fejlesztés	diók használata (szétszórva a teremben)
Pesten jártam (mondóka)	memória, figyelem fejlesztés	szőnyegen körben ülve (babzsák adogatása)
Ádámnak volt...	ritmusérzék fejlesztés, egymásra figyelés képességének fejlesztése	páros tánc, kézfogással
Kőrösi kerepesi	körmegtartás, köralakítás képességének fejlesztése, középhez való igazodás	párválasztós körjáték
Szoborjáték, zenére való mozgás	figyelem, koncentráció fejlesztése	utánzós

November

Dalok	Fejlesztés	Eszközök, mozdulatok
Szántsunk vessünk	térérzék, körmegtartás, köralakítás képességének fejlesztése	köralakítás
A gúnárom fekete	figyelem, körmegtartás, köralakítás képességének fejlesztése	párválasztós, körtérforma
Rétibe és Kapiba	figyelem megtartásának fejlesztése	vonatos, irányváltós
Ajtó ablak nyitva van	helyzetfelismerés képességének fejlesztése	a kör szűkítésének, tágításának érzékeltetése
Zenére piros tulipánok használata (Hej tulipán CD)	ugrás előkészítése	tulipánok szétszórva a teremben
Gumizás	eszközhasználat, koordináció, térben való tájékozódás fejlesztése	térben való haladás (előre, hátra)
Kacsa, liba	megosztott figyelem fejlesztése	körben ülnek a teremben

December

Dalok	Fejlesztés	Eszközök, mozdulatok
Lázár vedd fel...	egyensúlyérzék, figyelem, koncentráció fejlesztése	egyensúlyozó, utánzó játék
Tulipános (Hej tulipán CD)	eszközhasználat, improvizálás képességének fejlesztése	dió, piros, kék tulipán szétszórva a teremben
Zh. Ünnepek a néphagyományban CD	hallás, türelem fejlesztése	szőnyegen ülve

Január

Dalok	Fejlesztés	Eszközök, mozdulatok
Elvesztettem...	köralakítás, körmegtartás fejlesztése	párválasztós körjáték
Egyedem begyedem	figyelem, memória, emlékezet fejlesztése	babzsák adogatás
Nyolcan vannak...	mozgás és ének összehangolásának fejlesztése, egyenletes löktetés érzékeltetése	vonulás zenére (körben, láncban)
Boszorka fogó	figyelem, koncentráció fejlesztése	fogójáték

Február

Dalok	Fejlesztés	Eszközök, mozdulatok
Kis kacsá...	figyelem, emlékezet fejlesztés	párválasztós körjáték
Ugróiskola	ugráskészség, kreativitás fejlesztése	meghatározott szabályok szerint
Táncos mozgás	ugráskészség szintre emelésének fejlesztése	vonulás, csiga alakzat, tapsolás, párválasztás
Zh. Felülök a sültkrumplinak...	memória, emlékezet fejlesztés	szőnyegen ülve
Fogócska	szabálytudat, figyelem, koordináció fejlesztése	pókjárásban haladó, róka fogó játék

Március

Dalok	Fejlesztés	Eszközök, mozdulatok
Bujj bujj zöld ág	koncentráció, figyelem, gondolkodás fejlesztése	kaputartás, vonulás
Fehér lilomszál	egyensúlyérzék, figyelem, koncentráció fejlesztés	ének mozgással
Katona bácsi	figyelem, koncentráció fejlesztés	mondóka
Sárga tulipán	lábról lábra történő mozgás fejlesztés	pályán való haladás
Gyertek haza ludaim	ügyesség, párbeszéd képességének fejlesztés	

Április

Dalok	Fejlesztés	Eszközök, mozdulatok
Süss fel nap Esik az eső	figyelem, ritmusérzék fejlesztése, egyenletes löktetés érzékeltetése	vonulás, sárga kék tulipán
Zöld tulipán	zenére való mozgás képességének fejlesztése	cifra (ti-ti-tá), mozdulat gyakorlása
Szegedi polka	irányváltoztatás képességének fejlesztése	keresztfogással irányváltós
Tüzet vittem	gyorsaság, figyelem fejlesztése	futójáték kendővel

Május

Dalok	Fejlesztés	Eszközök, mozdulatok
Körjátékok gyakorlása	kör megtartás képességének fejlesztése	körjáték
Tulipános tánc	figyelem, koncentráció, kreativitás fejlesztése	a gyerekek saját pályát csinálnak (tulipán, babzsák, dió)
Gumis mozgás	mozgás, dallam összehangolás képességének fejlesztése	gumi segítségével végzett mozgások
Ugróiskola	önálló szabályrendszer felépítése	gyerekek csinálják az ugróiskolát
Mondókák ismétlése	emlékezet, figyelem fejlesztése	labda, kendő, babzsák adogató
Zenére egyéni koreográfia	a zene és mozgás tudatos használatának képessége, a tanult motívummal való megjelenítése	eszközök használatának lehetősége

